

Через викрадення електрокабелю мешканці кількох районів Одеси змушені були провести вихідні без світла.



Фото Олександра СЕРОГО (Укрінформ).

ЦЬОГО
ДНЯ

■ 1773 р. Помер художник Антон Лосенко. Був професором та директором петербурзької Академії мистецтв. ■ 1925 р. У Харкові почала виходити газета «Комсомолец України» (з 1943-го й до сьогодні — «Молодь України»). ■ 1939 р. У складі УРСР утворено Волинську, Дрогобицьку, Львівську, Ровенську, Станіславську та Тернопільську області. ■ 1990 р. Український літак Ан-124 «Руслан» здійснив навколосвітній переліт, встановивши при цьому 7 світових авіарекордів.

Фундамент є. Треба будувати далі

Підписані під час державного візиту в Україну Президента Хорватії Степана Месича міжурядові Угода про міжнародні автомобільні перевезення та Меморандум про лібералізацію торгівлі мають надати можливості для покращання співробітництва між нашими країнами. Президентми також була підписана спільна заява, в якій відзначено високий рівень двосторонніх

відносин та окреслено конкретні напрями їх подальшого розвитку. Як сказав на прес-конференції, що відбулася по закінченні церемонії підписання, Президент України Леонід Кучма, під час особистих переговорів глав двох держав «наголошувалося на необхідності посилення економічного вектора» україно-хорватських відносин.
(Закінчення на 7-й стор.).



НЕБО БЕЗПЕКА



37-річний Віктор Шевчук (на знімку) був призначений начальником управління авіабезпеки Укравіатрансу якраз 11 вересня. І лише після цього дізнався про теракти у США. Пов'язані ці дві події між собою чи ні, очевидно одне: до убезпечення нашого небесного господарства взялися професіонали. Шевчук, скажімо, має ООНівську грамоту за визволення заручників. Він заробив цю грамоту під час миротворчої місії в Югославії, на службі в Укрбаті-2. А начальником одного з відділень управління авіабезпеки став Георгій Теліженко, котрий, до речі, командував тим самим Укрбатом...
(Продовження теми на 8—9-й стор.).

! У номер

З тероризмом слід боротися законами

«У Верховній Раді вже створена міжпарламентська група, котра займається зв'язками з парламентом Індії», — зазначив Перший заступник Голови Верховної Ради України Віктор Медведчук на зустрічі з державним міністром закордонних справ Індії Омаром Абдуллою. В. Медведчук підкреслив, що візит пана Абулли — це новий крок, який дасть значний поштовх для розвитку україно-індійських відносин. Під час візиту було підписано міжурядову угоду «Про захист та сприяння інвестицій». Цей документ разом із Конвенцією про уникнення подвійного оподаткування створює сприятливі умови для покращення економічних відносин. Крім того, Україна та Індія активно співпрацюють у міжнародних організаціях і в антитерористичній коаліції. Однак, як зауважив В. Медведчук, з тероризмом слід боротися не лише шляхом воєнних дій, а й прийняттям таких законодавчих актів, які унеможливляли б діяльність терористичних організацій.

«Розморозили» довгобуду

Одразу три багатоквартирні житлові будинки здано цими днями в експлуатацію в Одесі — один на вулиці Педагогічній і два на вулиці Корольова. У всіх доля склалася однаково — колись розпочате їх спорудження припинилося через нестачу коштів. Управлін-

ня капітального будівництва міськвиконкому, залучивши останнім часом солідних інвесторів та генпідрядників, зуміло об'єкти «розморозити» й завершити їх будівництво. На радість 250 сімей-новоселів, повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.

🔔 Повідомляє МНС

Знову нещасні випадки на шахтах

Другого грудня на шахті «Західнодонбаська» (Тернівка Дніпропетровської області) смертельно травмовано гірника. Тіло піднято на поверхню. За фактом події ведеться розслідування.
Того самого дня на шахті «Харківська» (місто Свердловськ Луганської області) у бункері для збору вугілля знайдено тіло учня майстра 1982 року народження. Обставини загибелі з'ясовуються.



Настають нові часи?

6



Відшелестіли конверти з порошками?

11



Плями: на східцях, у слідстві, на репутації

12



Як Гуров за футболістів помстився

15



Читаймо «Голос» разом!



Петро СИМОНЕНКО, народний депутат України, керівник фракції КПУ:

— Безумовно, ми стежимо за публікаціями газети. Є досить цікаві, аргументовані матеріали. Ми бачимо, особливо у матеріалах народних депутатів, яка людина відстоює принципові позиції, а яка захищає власні інтереси і приховує власну позицію за абстрактними роздумами про майбутнє України.

Мені подобається, коли редакція підтримує чесних, відвертих політиків, коли надається можливість серед розмаїття думок формувати загальний напрямок.

Розумію, що газета вимушена друкувати публікації представників тих політичних сил, які своєю позицією і підтримкою нинішнього курсу призвели до того, що Україна перебуває в стані суцільної бідності та зубожіння.

Мені б хотілося, щоб газета захищала національні інтереси і сприяла тому, щоб ці інтереси формувалися на базі правдивої та об'єктивної інформації.



Передплачуйте і вигравайте!

Продовжуємо друкувати пропозиції для розіграшу серед передплатників нашої газети:

31. Управління пожежної охорони в Херсонській області (начальник — Мирон Буба) — електрошашличниця.
32. Генічеське підприємство «Супутник» (директор — Юрій Сердюк) — набори молочної продукції.
33. ВАТ «Херсонські комбайни» (директор — Володимир Буряченко) — рулетка вимірювальна.
34. Голопристанське підприємство малого суднобудування «Славутич» (директор — Олександр Гаврилко) — човен прогулянковий.
35. Підприємство «Херсонвзуття» (директор — Володимир Макаров) — взуття домашнє.

P.S.

Кабмін скасував відстрочку сплати ПДВ на імпорту світлих нафтопродуктів

Черга — за імплементацією результатів референдуму



Підсумок тижня

Те, про що йшлося, дискутувалося, нарешті стало дійсністю. Минулих вихідних у Харкові, де проходив перший етап 7-го з'їзду Народно-демократичної партії, Володимир Литвин офіційно погодився очолити виборчий список блоку «чотирьох» — «За єдину Україну». Присутність на форумі НДП колишнього однопартійця, а нині лідера Партії промисловців, Прем'єр-міністра Анатолія Кінаха означає його згоду стати другим номером у списку «заєдинщиків».

Власне, можна констатувати фактичне створення нової «партії влади», яка прийшла на зміну народним демократам. До речі, їхній лідер экс-прем'єр, а нині Міністр транспорту Валерій Пустовойтенко цього не приховував. Понад те, на пресконференції заявив відверто, що альтернативи «майбутньому об'єднанню партій, які входять до блоку», немає.

Наразі цю тезу продовжив і глава держави на пошануванні 10-ї річниці референдуму. Коментуючи згоду Володимира Литвина очолити список блоку, Леонід Кучма так сформулював завдання для глави своєї

адміністрації: створення в парламенті відповідальної більшості. Водночас він висловив переконання, що результати всеукраїнського референдуму, який відбувся в березні минулого року, обов'язково буде імplementовано. Якщо не сьогодні, то завтра, — підкреслив глава держави.

Чому ж так необхідно вносити зміни до Основного Закону попри те, що більшість політиків переконана — змінювати Конституцію на даному етапі не варто? Напевне, відповідь на це запитання криється у словах Леоніда Кучми, який, за інформацією агентства «Інтерфакс-Україна», вважає, що «не можна взяти владу, а потім сказати, що вона не потрібна. Так думають адміністрація Президента і Володимир Литвин. Він безпосередньо у цьому котлі вариться». Правда, незрозуміло, що можуть означати слова «взяти владу». Адже за Конституцією «єдиним джерелом влади в Україні є народ... Ніхто не може узурпувати державну владу». Чи це означає, що майбутні «претенденти на папаху», тобто на посаду Президента, можуть спати спокійно, оскільки Леонід Кучма таким чином оприлюднив ім'я свого бажаного наступника у

2004 році? Звичайно, за умови, що в рукаві глави держави часом не криється ще одна кандидатура на цю роль, подібна до «засадного полку» імені воеводи Бобрика.

А в тих регіонах, де адміністрація не переконана, що успішно може контролювати виборчий процес, спішно змінюються голови обласних державних адміністрацій. Саме так, напевне, можна прокоментувати повернення до структур виконавчої влади экс-міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка, який очолив виконавську вертикаль Херсонської області. Немає сумніву, що найближчим часом такі рокіровки відбудуться ще в деяких областях. Недаремно Володимир Литвин у відповідь на прохання прокоментувати це призначення відповів: рішення Президента не коментують, а виконують.

Отож з огляду на події минулого тижня можна дійти висновку, що на нас очікує ще не один такий сюрприз. Бо Леонід Кучма сказав, що конфігурації політичних блоків і партій, які йдуть на вибори, змінюватимуться до останнього дня передвиборної кампанії. А Президент знає, що каже.

Володимир КОРОЛЮК.

Основне зобов'язання виконали

У Верховній Раді України триває семінар для представників регіональної преси, присвячений діяльності парламенту. Учасники семінару, серед яких — керівництво Верховної Ради, голови парламентських комітетів, народні депутати, обговорили проблеми поглиблення судової реформи, захисту іноземних інвестицій, податкової реформи, законодавчого врегулювання питань інтелектуальної власності, свободи слова в Україні. Сьогодні в рамках семінару відбувається «круглий стіл» — «ЗМІ та вибори».



висловив сподівання, що парламент у грудні чи на початку січня прийме ще два кодекси — Митний і Податковий. Останній минулого четверга схвалено у другому читанні. І це завершить формування правової системи української держави.

Однак прогноз щодо голосування 6 грудня за проект Держбюджету на 2002 рік у Віктора Медведчука не вельми втішний. «У мене немає твердої впевненості, що уряду вдасться переконати депутатів проголосувати за головний фінансовий документ, бо прем'єр заявив, що параметри бюджету не змінюватимуться», — вважає Віктор Медведчук. Він також висловив сумнів, що Президент України підпише нещодавно прийнятий парламентом закон про списання та реструктуризацію боргів населення за житлово-комунальні послуги, бо це порушує принцип рівності людей перед законом.

Перший заступник Голови Верховної Ради повідомив, що на сьогодні в парламенті зареєстровано вісім законопроектів про зміни до закону про вибори народних депутатів, який нещодавно набрав чинності. Однак, на думку В. Медведчука, якщо запропоновані зміни не буде схвалено, «нічого страшного не відбудеться», адже чинний закон, на його погляд, досконалий.

Відповідаючи на запитання журналістів про майбутні парламентські вибори, Віктор Медведчук заявив, що очолювана ним Соціал-демократична партія України (об'єднана) не змінює своїх планів і йтиме на вибори самостійно. Об'єднані соціал-демократи, за словами їхнього лідера, вже визначилися з першою «п'ятіркою» та з усім виборчим списком, однак затверджуватиме його з'їзд партії.

Юліана ШЕВЧУК.

«Друкарство»-2001: цікаве з повчальним

Нещодавно побачив світ шостий номер часопису «Друкарство» за листопад—грудень 2001 року. Тут фахівці своєї справи як завжди знайдуть для себе чимало цікавої інформації: від технічних новинок до розкриття секретів успіху конкуруючих фірм.

У цьому числі журналу яскраво освітлено події вже традиційної виставки «Поліграфія-2001». Розкрито нагальні проблеми, які існують на цій ниві, та подані авторські бачення виходу із ситуацій, що склалися.

Для багатьох спеціалістів цікавою і багато в чому початковою виявиться стаття «Особливості виготовлення етикеткової та пакувальної продукції».

Але, незважаючи на спеціалізованість видання, читач також відкріє для себе чимало цікавого, приміром, матеріал про Бориса Антоновича. А у звіті з VII Львівського форуму видавців допитливий читач зможе дізнатися про новинки у сучасному українському книговидавництві.

Надія ГОРБАТЮК.



Партійні рядки

«Єдність» слів і діла

У Києві відбувся III позачерговий з'їзд партії «Єдність». З доповіддю виступив виконуючий обов'язки голови партії Олександр Омеляченко.



Він досить критично оцінив здобутки України за десять років її незалежності, зауваживши, «що голосували за те, щоб було краще, а тепер голосуємо за те, щоб не було гірше». Управління державою в руках олігархів, які турбуються тільки про себе. Хіба це справедливо, запитував доповідач. Роки незалежності він назвав не розвитком, а виживанням. Партія «Єдність» вважає аморальними такі кроки держави, як знецінення заощаджень населення через інфляцію, яку зініціювала сама держава, приватизацію без участі свого народу за залишковими цінами, набагато нижчими від собівартості, доведення до бідності 86 відсотків населення країни, позбавлення цих людей будь-якої перспективи. Такі ж наслідки можуть бути від майбутньої земельної реформи, адже українську землю оцінили у 70 млрд. доларів, тоді як її справжня вартість — не менше 750 млрд. доларів.

Багато уваги Олександр Омеляченко приділив завданням партії на наступних виборах до Верховної Ради та місцевих органів самоврядування.

У прийнятій постанові з'їзду, зокрема, є такі пункти: «підтримати дії керівних органів політичних партій щодо утворення виборчого блоку за участю Української партії «Єдність» та «надати Омеляченку Олександру Олександровичу повноваження щодо утворення виборчого блоку, укладення і підписання відповідних угод від імені Української партії «Єдність».

З'їзд обрав головою партії Олександра Омеляченка та постановив провести другий етап з'їзду у лютому 2002 року, на якому планується прийняти програму партії та остаточно визначитися з виборчою стратегією.

Анатолій КАРАСЬ.

Фото Олександра СІНІЦИ.

Блок переросте в партію



У Харкові відбувся перший етап 7-го з'їзду Народно-демократичної партії. Його делегати проголосували й за те, щоб йти на вибори разом з Аграрною партією, Партією регіонів, «Трудовою Україною» та Партією промисловців.

Голови чотирьох партій офіційно оголосили про наміри об'єднатися в блок уже в середині літа. Тоді багато хто з аналітиків припустив: якщо блок не розвалиться, йому перепаде лівова частка адмінресурсу. Припущення переросли у впевненість минулого тижня, коли лідер НДП Валерій Пустойтенко оголосив, що згоду очолити список блоку дав глава адміністрації Президента Володимир Литвин. Через кілька днів один із лідерів аграрників Іван Кириленко заявив про те, що «номером 2» у списку стане прем'єр Анатолій Кінах, який приїде до блоку разом з Партією промисловців.

Анатолій Кінах стверджував, що під час розгляду тактики і стратегії формування блоку та проведення виборчої кампанії особисті інтереси лідерів партій будуть другорядними щодо поставлених цілей і завдань — створення дієздатної демократичної влади в Україні.

Володимир Литвин тримав паузу і аж до останніх днів ніяк не коментував своїх передвиборних планів. Щодо свого лідерства в блоці він висловився в тому дусі, що пропозиція очолити блок — це ще не рішення взяти в руки головний партійний штандарт. Ну а далі, відповідаючи на запитання преси, політик здебільшого вправлявся в словесності. Мовляв, хочу спочатку вас послухати, що ви напишете і скажете з цього приводу, а що я думаю насправді, скажу вже потім.

Після виборів блок збирається піти ще далі й об'єднатися в єдину партію. Альтернативи цьому поступальному рухові, на думку В. Пустойтенка, немає.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Фото Андрія КАНІЩЕВА.

А може, і ключ від ринку?..



Перспектива

На другій німецько-українській аграрній біржі «Агро-контракти-2001» іноземці жваво обговорювали перспективу відміни Україною ненависних ввізних мит на посівний матеріал цукрових буряків, гороху і картоплі, що заважає дружбі та співробітництву. Якщо кордони будуть відкриті, німці зможуть активніше допомагати розвиватися нашому сільському господарству, завалять ринок не лише насінням, а й своїми технологіями, технікою.

Власне, а що у цьому поганого? Питання в тому, як бути з інтересами вітчизняних виробників насіння та техніки, про захист яких так багато промовляють з високих трибун. Віце-прем'єр Леонід Козаченко пообіцяв їх почути і заявив, що український уряд підтримає зниження ввізного мита на насіння тільки у разі, якщо відповідні пропозиції надійдуть від вітчизняних продуцентів посівного матеріалу. Чи буде так насправді, поживемо—побачимо. Хочеться вірити, що це не просто слова. Дізнатися про думку наших виробників було б непогано хоча б тому, що з багатьох областей надходить інформація про те, що деякі іноземні компанії реалізують аграріям товар за принципом «на

тобі небоже...» — залежане насіння п'ятирічної давності з низькою схожістю. А цукрові буряки, що так рекламувалися німецькими фірмами, часто гниють на пні. Як відомо — що посієш...

Утім, закордонні гості на вітчизняному ринку, схоже, почуваються господарями. Про відміну мита на посівний матеріал гороху, буряку та картоплі вони розповідали майже як про факт, що стався. Казали про те, що якщо ми ідемо до Європи, то й ринок доведеться відкривати. До того ж у них є попередня домовленість. Не дивина. Адже і без підказки можна здогадатися, що миліше для вуха чиновника — голос вітчизняного виробника чи шелест дойчмарки. Але все-таки якщо німець-



ка сторона справді піклується про рівні ринкові можливості, то чому б їм не звільнити від мита, наприклад, кетчупи «made in Ukraine»? А не розповідати приблизно таке: ваш кетчуп такий хороший, що й зі сплатою 60 відсотків ввізного мита освоїв п'ять процентів нашого ринку. Адже ж їх посівний матеріал, попри наше, за їхніми словами, драконівське мито, «охопив» значно більшу частину українських просторів. Керуючися німецькою логікою, можна залишити все як є — і це буде по-ринковому.

Під час підсумкової прес-конференції Леонід Козаченко кинув фразу, мовляв, хто не пив німецького білого вина, той не жив. На жаль, такого не говорили про прекрасні одеські вина та чудові за своїми смаковими якостями кримські. Якщо наші аграрні лідери здадуть ринок і українці сятимуть німецьке, їстимуть і питимуть німецьке, а вітчизняні товари перебуватимуть на задвірках, це аж ніяк не означає, що й житимемо по-німецьки.

Галина КВІТКА.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.



Фотофакт

У рамках всеукраїнської акції протесту «чорнобильців», інвалідів, ветеранів війни і праці, воїнів-«афганців» відбулося пікетування Кабміну в Києві.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.



Ювілеї

День народження ядерної парасольки

На урочистостях з нагоди 30-річчя Севастопольського радіотехнічного вузла представники Міністерства оборони і командування ППО України передали офіцерам і прапорщикам ключі від шести квартир. А ювіляри разом з ветеранами і закарпатськими та російськими колегами посадили фруктовий сад.

Цей донедавна надсекретний військовий об'єкт забезпечує систему попередження про старт балістичних ракет і здійснює контроль за космічними об'єктами.

Тут, на морському південному рубежі держави, як і на сухопутному західному в Мукачевому, стоять на безперервній вахті країні фахівці наших радіотехнічних військ, які вносять свою дециму у стратегічну безпеку СНД.

Віктор ХОМЕНКО.



Актуально

З 5 по 14 грудня 2001 року нас переписуватимуть

Завтра розпочинається Всеукраїнський перепис населення. Декотрі з нас уже мали нагоду познайомитися з обліковцями, які, у свою чергу, знайомилися з територією, закріпленою за лічильною дільницею, респондентами, тобто з нами, та повідомляли нам про терміни і порядок проведення перепису.

Офіційно такі попередні обходи з тимчасового перепису мали здійснюватися з 30 листопада по 4 грудня 2001 р. Але до редакції вже надійшов обурливий лист від нашого читача з Херсона: до нього з попереднім обходом заявили ще 25 листопада, правда, одна з обліковців мала навіть посвідчення. А головна причина обурення — те, що його дані обліковці записували російською мовою, внаслідок чого, на його думку, можуть статися помилки, перекручення та неправильний переклад прізвищ, імен та по батькові й інших даних, що їх заносять до переписної документації. У зв'язку з цим наш дописувач узагалі відмовився давати подальші відомості.

(Закінчення на 11-й стор.).

Водоканалом керуватимуть енергетики

Питання про забезпечення Кіровограда водою розв'язували депутати на позачерговій сесії міськради.

Зважаючи на кризовий стан, що склався у розрахунках за спожиту електроенергію, депутати не заперечують проти того, щоб передати частину майна комунального підприємства «Кіровоградводоканал» у відомство ВАТ «Кіровоградобленерго» на умовах оперативного лізингу. Механізм передавання доручено розробити міськвиконкому, а остаточне рішення про це буде прийнято на наступній сесії.

Виконувач обов'язків генерального директора ВАТ «Кіровоградобленерго» Володимир Чернявський запевнив, що після передавання майна водоканалу обласний центр не матиме проблем із водопостачанням, бо самі себе енергетики не від'єднують. І наголосив, що ціни на воду не підніматимуть, адже встановлення тарифів на неї — компетенція міськвиконкому.

Олег БОНДАР.

Володимир Якович СІРОБАБА



Пішов з життя Володимир Якович Сіробаба,

старійшина сучасної української журналістики, до останніх днів — консультант нашої газети.

Володимир Якович прожив славне і гідне життя. У 1942-му вісімнадцятирічним був на передовій, став помічником командира взводу 39-го стрілецького полку 339-ї стрілецької дивізії, а після поранення і госпіталю потрапив у кавалерію і закінчив війну в Австрії, у гвардійському мінометному дивізіоні 5-го Донського козачого кавалерійського корпусу.

Після Перемоги працював у друкарні, у військовій пресі, а потім кореспондентом РАТАУ, у газеті «Радянська Донеччина», яку згодом і очолював.

З 1966 року керував газетою «Правда України», з 1975-го по 1988-й редагував газету «Радянська Україна».

Володимир Якович багато років очолював Спілку журналістів України, був депутатом Верховної Ради Української РСР VII—IX скликань.

Патріот рідної землі,

кавалер бойових орденів, видатний організатор, талановитий публіцист, він виховав кілька поколінь працівників преси.

Співробітникам «Голосу України» завжди було кого вітати напередодні 9 травня. У ці дні він молодшав, охоче ділився спогадами. Тепер ветеран пішов від нас. І ніхто його не замінить.

Світла пам'ять славному синові України Володимирові Яковичу Сіробабі.

Колектив
«Голосу України».



Вісті з Рівненщини

Нелегальний ланцюг дав тріщину

На трасі Київ — Чоп поблизу села Користь Корецького району даїшники за перевищення швидкості зупинили автомобілі «ГАЗ-3110» і «ВАЗ-21011» зі столичними номерами. Пасажирами виявилися нелегали-афганці: троє дітей і семеро дорослих.

Як з'ясувалося, 58-річний киянин Петро Г. ще у березні узявся їм посприяти (звичайно, небезкорисливо) у незаконному перетині кордону. Подолати довгий і ризикований шлях з Кабула цю десятку спокусило заможне життя на Заході і бажання врятуватися від війни.

Нелегальний ланцюжок проліг через Пакистан, Таджикистан, Росію. До Києва афганці добирались не один тиждень, переважно ночами. Кожен дорослий мав при собі 200—300 доларів США на кишенькові витрати та хабарі. А за «мандрівку» розраховувалися родичі в Кабулі — після дзвінка вояжерів, що ті благополучно добралися до Києва, посередники отримали від трьох до шести тисяч американських доларів.

Електричка з баром

Віднедавна між Рівним і Львовом курсує електропотяг з вагонами різного рівня комфортності. Квитки у ті, де зручні, м'які крісла, телевизор, бар, майже вдвічі дорожчі. Але залізничники запевняють, що пасажирів тут не бракує. Бо в таких умовах час у дорозі спливає швидше.

Оговтався: гіпс

З початком сильних снігопадів до Рівненської міської лікарні за медичною допомогою з травмами, що їх дістали на вулицях, щодня звертаються 30—60 чоловік. Особливо потерпають мешканці віддалених мікрорайонів.

Сорок пісень про Україну

Рівненський письменник, журналіст, композитор Олександр Смик втілює авторський мистецький проект на компакт-дисках «Червоне... Чорне... Біле...» Це історія України у сорока його піснях, які виконують провідні співаки з України, Австралії, Канади.

Зіграли увагою

Кожному із 166 дітей-інвалідів, які мешкають у Млинівському районі, у День інваліда місцеві підприємці вручили по сто гривень та солодощі. У районному Будинку культури для обділених долею малюків самодіяльні митці дали чудовий концерт.

Добірку підготувала Олександра ЮРКОВА.

■ Фотофакт

У приміщенні київської організації Всеукраїнського товариства «Меморіал» відкрито музейну експозицію «Забуттю не підлягає», присвячену пам'яті жертв голодомору та політичних репресій.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.



ПОПІТИКА

«Бо лихо вам буде...»

Земля для українця — не просто ділянка, а передусім — пам'ять роду, батьківщина і — Батьківщина з великої літери.

Це така аксіома, як і те, що землі потрібен мудрий і дбайливий господар. Як він на ній господарюватиме — сам чи в гурті, то вже справа власника землі. Але за всіх форм і норм одне непогрішне: хазайнувати на ній мають ті, хто з віку-роду окроплював її своїм потом. І це теж аксіома.

Отже, Земельний кодекс, як хліборобська конституція, і має узаконити цей становий принцип. Але будь-який закон лише тоді законний, коли він не суперечить, а виходить із статті 8 Конституції (цитую): «Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй. Норми Конституції України є нормами прямої дії».

А стаття 13 гласить: «Земля, її надра, атмосфера повітря, водні та інші природні ресурси... є об'єктом права власності українського народу» А стаття 14 додає (цитую): «Земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави».

Сегбо, в Основному Законі, хоч як крути, ви не знайдете і натяку на продаж землі, тим паче іноземцям. А тепер перечитаймо кодекс, прийнятий 25 жовтня з ціннічними, брутальними порушеннями всіх процедур і регламентних норм. Зокрема, статтю 127 (цитую): «Органи державної влади та органи місцевого самоврядування... здійснюють продаж земельних ділянок державної чи комунальної власності громадянам та юридичним особам <...>, а також (увага!) іноземним державам...» Нарешті, стаття 129 розписує, як продаватиметься земля іноземцям.

Невже й досі не зрозуміло, що провід Верховної Ради так форсовано пішов на всі мислимі й немислимі пору-



шення Регламенту, Конституції і фальсифікацію голосування не задля, як виспівують автори, втілення спраги селян на володіння землею, а всього-на-всього задля оцих двох — 127-ої і 129-ої — статей. І засвідчує це той факт, що одразу з-за бугра потяглися зграї не лебедів, а грифів, які заздалегідь чують поживу. Скупивши у безкінних селян землю за мізерні гривні, ці «корманічі нації» продадуть її за інвалюту своїм іноземним поплічникам. І ніхто не дізнається, скільки вони покладуть у власну кишеню, позаяк ціну й досі не визначено! Продадуть, отже, те, останнє, на чому ще номінально тримається наша державність.

І не треба об'єгорювати православних так званими «перехідними положеннями», які нібито «забороняють» переводити землю в товар до 2005 року! Та вже сьогодні нею торгують із-під поли, аж гай гуде! Ще 1918 року Михайло Грушевський передбачив це (цитую): «коли поводири, люде обдаровані довір'ям народу, ... вмішали у свої внутрішні справи чужоземного протектора, щоб закріпити свої права на землю і працю визволеного народу».

**... І землею, всім даною,
І сердешним людом
Торгуєте? Стережіться,
Бо лихо вам буде, — Тяжке лихо!**

А це вже — вирок Шевченка.

Подібні дії мають всі ознаки державної зради. Щоправда, зраджувати можна лише те, що є. Ми ж із вами, схоже, маємо всього-на-всього територію, яка поки що іменується Україною. Поки що.

І все ж я звертаюся до Президента із закликом, заки «ще треті півні не співали», повернути цей підступний документ до Верховної Ради на нормальне, з дотриманням Регламенту, доопрацювання, з обов'язковим вилученням 127-ої і 129-ої статей як антиконституційних.

Борис ОЛІЙНИК.

Відродження України має починатися з села

Часто отримую листи від селян з проханням передати, переповісти Президентові, уряду про злиденне селянське життя. Змалку знаю селянську працю, завжди вона була несолодкою, та такого безпросвітнього становища на селі давно не було. А чи знають українські владці про реальний стан справ на селі? Звичайно, знають. Але люди думають, що ще можна зарадити горю. Бо віра в хорошого царя ще жива: на місцях — чиновники без совісті, а в Києві — добрі. За даними Держкомстату, які лежать на столі Президента, прем'єра, кожного міністра, особливо яскраво видно, до чого ведуть реформаторські кроки наших горе-аграрників. Вже сьогодні багато селян не мають можливості отримати найпростішу медичну допомогу, навчати дітей, користуватися послугами громадського транспорту. Обсяги будівництва об'єктів соціально-культурного призначення в сільській місцевості скоротилися в десятки разів.

Через фінансову скруту руйнується соціальна інфраструктура села. Вже за правління Л. Кучми у другій половині 90-х років 335 сіл позбулися шкіл, 2,4 тис. сіл — дитячих дошкільних закладів. Закрито 487 дільничних лікарень і 303 фельдшерсько-акушерські пункти.

Ця руйнація здійснюється в умовах, коли майже в половині із 28,6 тис. сільських населених пунктів в Україні вже зникли школи та заклади охорони здоров'я, у двох третинах — дошкільні заклади освіти, в 40 відсотках — клуби і будинки культури. Закладів охорони здоров'я не мають понад 4 тис. сіл, в кожному з яких проживають більш як 100 осіб, шкіл — 4,2 тис. сіл, де в кожному більше 20 дітей шкільного віку. Через відсутність середніх навчальних закладів 38 відсотків сільських учнів не мають змоги продовжувати навчання в 10-х класах за місцем проживання. Нині Міносвіти задумало запровадити шкільні округи та ввозити дітей автобусами до шкіл. Думаю, це призведе до повного зникнення малонаселених сіл.

Дуже серйозною проблемою є застарілість і зношеність матеріально-технічної бази закладів соціально-культурного призначення на селі. Капітального ремонту потребують понад третина шкільних приміщень, клубів, близько чверті дитячих закладів, сільських лікарських амбулаторій і фельдшерсько-акушерських пунктів. Майже 23 відсотки житлового фонду на селі збудовано в довоєнний період, половина — до 1970 року, отож значна частина його перебуває в аварійному стані. Природний газ підведено лише до 7,6 тис., або 27 відсотків, сільських населених пунктів, жителі 1200 сіл користуються привізною водою для побутових потреб. А на півдні України через постійні відключення струму люди взагалі не можуть напиться води досхочу.

Водночас у сільській місцевості стоять недобудовані 1100 шкіл, 620 дошкільних закладів, 24 тис. км газових мереж, низка інших об'єктів соціально-культурного та



побутового призначення, багато з яких мають дуже високу будівельну готовність. Найближчим часом ситуація поліпшиться чи ні? — запитують селяни. Адже із теле- і радіоящиків і вдень, і вночі чуємо про здобутки на селі. Роздали людям землю, майно, розвели бур'яни, дозволили сіяти, що хочеш і коли хочеш, а справи не поліпшуються.

Міцними лещатами здавили горло селян паливні й енергетичні олігархічні структури. Держава пішла з села із десятками своїх податків, замінила їх на єдиний — фіксований на землю. Тягар цей незрівнянно менший. Та на місце держави натомість прийшов «новий» українєць і, монополюючи диктуючи ціну на паливо, техніку, зерно, збанкрутив господарства. На часі і продаж землі наспів. Є кому скуповувати земельку. Банки тепер кредити надаватимуть під заставу в основному землі, а повернути їх селянинові не сила. Ось і перейде земля до справжнього власника, тим паче що половина статутного фонду банків — це західний капітал. Як-що все і далі піде так, як задумали на Заході, то Україну неминуче чекають соціальні конфлікти. Ще мудрий Піфагор казав: землеробство потребує рук вільної людини, а нам на селі знову нав'язують панщину.

То де вихід? Він у Програмі Соціалістичної партії «Сім кроків по виведенню економіки України з кризи». Мова йде про паритет цін. Повернення держави в енергетику, здешевлення цін на газ, електроенергію, пально-мастильні матеріали. Підприємства жодної форми власності не витримують таких здирницьких цін енергетиків та нафтових магнатів. Наступним кроком держави мусить стати підтримка вітчизняного сільськогосподарського машинобудування. Бо якби послухали соціалістів та 200 млн. доларів в 1996 році віддали не на закупівлю «Джон Дірів», а спрямували до «Червоної зірки», ХТЗ, Херсонського комбайнового заводу, то давно мали б свої сівалки, трактори і комбайни. Наступним кроком має стати створення Державного банку реконструкції і розвитку, в якому концентрувалися б кошти бюджету та Пенсійного фонду. А це понад 60 млрд. грн., які нині накачують потужні приватних банків. Цей банк міг би кредитувати машинобудування, селянські господарства. Слід повернутися до науково обґрунтованих технологій виробництва сільськогосподарської продукції, підтримати вітчизняну аграрну науку, здійснити рішучі кроки щодо програм імпортозаміщення. Все, що може вироблятися в Україні, все мусять виробляти наші заводи!

Стрілка годинника суспільного поступу підходить до березня 2002 року — часу, коли визначиться, яким шляхом попрямує Україна: чи продовжуватиме деградувати, чи стане на шлях відродження. В жовтні 1999-го ми вже раз помилилися — економіка держави котилась вниз. Соціалісти пропонують реальний шлях виходу з кризи, розпочнеться він із відродження села.

**Станіслав НІКОЛАЄНКО,
народний депутат України.**

Писати листи до Юлії Тимошенко заборонено?

Нещодавно в Луцьку в обласне відділення Співки ошуканих вкладників з'явився капітан міліції В. Бондарчук і в голові правління місцевої співки В. Засєкіна вилучив звернення вкладників до лідера партії «Батьківщина» Юлії Тимошенко та аркуш з підписами під цим зверненням.

Свої дії представник луцької міліції фактично не мотивував нічим — просто склав протокол та вилучив листа до Ю. Тимошенко, і все. Згодом з неофіційних джерел надійшла інформація, що ніби луцька міліція і ні до чого, а це була висока вказівка з Києва. Запитую: хто міг дати вказівку порушувати елементарні конституційні права громадян? І далі: під листом до Ю. Тимошенко стоять підписи з домашніми адресами конкретних людей. Аж ніяк не можна вилучити, що тепер їх «визьмуть у роботу...».

Ошукані вкладники, і волинські, і з інших регіонів України, не раз і не двічі зверталися і в парламент, і до Президента та до інших високих посадових осіб з вимогою повернення вкладів. Збирали тисячі підписів — ніхто не мав претензій, що це законне право людей. А от нині брутально втрутилася міліція. На якій підставі? Може, вийшов указ, що звертатися чи писати листи до Юлії Тимошенко заборонено?

**Віктор ТЕРЕН,
народний депутат України, голова Співки ошуканих вкладників та акціонерів.**

Списати як безнадійні...

Питання оплати комунальних платежів громадянами в Україні є надзвичайно болючим, бо співвідношення розміру оплати та заробітку вочевидь не на користь останнього. Свого часу, враховуючи темпи зростання заборгованості, Верховна Рада України ухвалила Закон «Про тимчасову заборону стягнення з громадян України пені за несвоєчасне внесення плати за житлово-комунальні послуги», яка діє до повного виконання державою зобов'язань з виплати заробітної плати, пенсій, стипендій, інших грошових виплат населенню. Однак і без пені розмір боргів вражає. На кінець першого кварталу 2001 року загальний розмір заборгованості (громадян та підприємств) за комунальні послуги становив 6,55 млрд. гривень.

Наступним кроком стало прийняття минулого четверга Закону України «Про списання та реструктуризацію боргів населення за квартирну плату, комунальні послуги, спожиті побутовий газ та електроенергію». Відповідно до нового закону списання підлягають борги, що утворилися станом на 1 січня 2000-го у тих громадян, що отримують доходи, рівень яких нижчий за прожитковий мінімум, встановлений Законом України «Про затвердження прожиткового мінімуму на 2000 рік» та Законом України «Про Державний бюджет України на 2000 рік». Проте, виходячи з наведеного формулювання, не зрозуміло, за який період (місяць, квартал, рік) потрібно отримати 270 гривень (10 копійок (розмір прожиткового мінімуму на 2000 рік), щоб списати борги, та чий саме дохід мається на увазі — власника (наймача) чи сукупний дохід сім'ї, мова

йде про громадян, які лише на день прийняття закону мають такі доходи чи отримували 270 гривень і у минулі роки? Хоча, якщо навіть йдеться про сукупний дохід сім'ї в місяць, то і в такому разі «щасливчиків» виявиться небагато.

Ще цікавішим є положення про списання з 1 січня 2002 року боргів населення за квартирну плату, комунальні послуги, спожиті побутовий газ та електроенергію виключно за місцем постійної прописки громадян, що отримують доходи, рівень яких нижчий за прожитковий мінімум, у ракурсі рішення Конституційного Суду України про неконституційність інституту прописки.

Якщо ж борги утворилися за період з 1 січня 2000 року до 1 січня 2001 року, вони підлягають реструктуризації за умови, якщо сумарні доходи родини (тут вже чомусь чітко вказано і які доходи, і яких громадян мають на увазі) за місцем прописки нижчі, ніж сукупний, встановлений законами на 2000 рік, прожитковий мінімум, на термін п'яти років. У цьому разі погашення боргу здійснити рівними частинами протягом року з січня 2006 року.

До речі, за даними досліджень, більшість неплатників отримують доволі високі доходи і в змозі оплатити комунальні послуги. Водночас найбідніші намагаються оплачувати регулярно. Очевидно, що саме надія на майбутнє списання і є першопричиною таких сум заборгованості. А цей прецедент зумовить подальше зростання заборгованості населення з комунальних платежів, оскільки дасть впевненість у майбутньому прийняття аналогічних законів, які, можливо, орієнту-

ватимуться на суму, навіть більшу за прожитковий мінімум. Однак таке списання жодним чином не розв'язує проблеми фінансового стану підприємств, що надають комунальні послуги, навпаки, перекреслює можливість отримання боргів хоча б у майбутньому. Отож на підвищення якості послуг та побутового обслуговування сподіватися не доводиться. Напрошується запитання: чи вправі держава вирішувати питання списання заборгованості, належної не державним, а комунальним та приватним підприємствам, порушуючи тим самим їх право власності на ці кошти?

Не залишається осторонь і органи місцевого самоврядування. Для них передбачено можливість надання житлових субсидій на повну житлову площу у випадках, коли остання, згідно з рішенням органів місцевого самоврядування, не відповідає медико-санітарним нормам чи яку не може бути продано або обміняно на іншу, чи є однокімнатною. Якщо з медико-санітарними нормами питань виникнути не повинно, то визначення критерію неможливості продажу або обміну так і залишається загадкою.

Напевне, вирішуючи таке болюче питання, як списання боргів за квартирну плату, комунальні послуги, спожиті побутовий газ та електроенергію, треба було конкретніше визначити всі питання, щоб уникнути можливих непорозумінь, тобто відпрацювати чіткий механізм реалізації таких намірів. Хоча, можливо, потрібно не списувати борги, а створювати умови для їх сплати.

Наталія ГЕЛЕТКО.

В Основному Законі ви не знайдете і натяку на продаж землі

Захід уже робить ставки

На запрошення правлячої в Німеччині Соціал-демократичної партії у ФРН перебували лідер блоку «Наша Україна» Віктор Ющенко та голова УНР Юрій Костенко. Вони взяли участь у роботі з'їзду СДПН, а також зустрілися з канцлером ФРН Герхардом Шрьодером. Під час зустрічі було порушено питання формування блоку «Наша Україна», наступних парламентських виборів в Україні, формування в українському парламенті демократичної більшості та політично відповідальної влади в Україні. Своїми міркуваннями про поїздку поділився Юрій КОСТЕНКО.



— Очевидно, що уже нині Захід робить певні ставки на перемогу у майбутніх виборах-2002. Чи не розцінюєте ви запрошення лідера блоку «Наша Україна» та вас з боку правлячої в Німеччині партії як своєрідний «прогноз перемоги»?

— Західний світ дуже уважно стежить за подіями в Україні. Його турбує перспектива, що ця величезна європейська держава рухатиметься не шляхом реформ та розвитку демократичного суспільства, а за якимось латиноамериканським сценарієм. Тим паче, що аналіз політичної ситуації в Україні, на жаль, не свідчить однозначно на користь демократії. Сьогодні в Україні, з одного боку, є ортодоксальні комуністи (частина з яких відверто виступає під радянськими знаменами, а частина, маючи майже ідентичну економічну та політичну програму, називає себе соціалістами чи прогресивними соціалістами), а з другого — на політичну арену вийшли потужні олігархічні сили, які мають намір боротися за владу з метою свого по-

дальшого особистого збагачення і які також прикриваються, але вже соціал-демократичними гаслами.

Розуміючи це, західні країни покладають величезні надії на «Нашу Україну» як на демократичну альтернативу того, що сьогодні відбувається в державі. Саме тим, що у Німеччині «Нашу Україну» розцінюють як найпотужніший демократичний блок, який має всі шанси стати визначальним чинником української політики в наступні чотири роки, і було обумовлено запрошення представників «Нашої України» на з'їзд правлячої партії для проведення широких політичних консультацій.

Окрім того, 6 грудня відбудеться офіційний візит канцлера ФРН Шрьодера в Україну, і тому під час зустрічей його цікавила точка зору національно-демократичних сил на те, що відбувається в Україні, і в який спосіб Німеччина могла б допомогти в проведенні демократичних виборів-2002.

— УНР в Україні називають «прозахідною парті-

єю», а Віктора Ющенка — «прозахідним політиком». Однак тривалий час, за вашими оцінками, Захід не мав чіткої стратегії щодо України. Чи не вважаєте ви, що і Європа, нарешті, починає думати про Україну? І що поряд із «російським чинником» на виборах-2002 з'явиться і «західний чинник»?

— Те, що Захід почав детально цікавитися, що відбувається в нашій державі, свідчить про зростання інтересу до України. Я вважав би знаковою ту обставину, що цей інтерес виявляють і США, і Німеччина, яка відіграє ключову роль у формуванні політики європейської інтеграції. Ми маємо численні зустрічі із представниками західних урядових та неурядових організацій, нас регулярно запрошують на конференції та «круглі столи», які організовують американські та європейські політичні кола.

Зокрема, нещодавно відбувся надзвичайно важливий «круглий стіл» у Вашингтоні за участю представників партій, що входять до «Нашої України», на якому розглядалися ключові проблеми українсько-американських стосунків. Те саме можна сказати і про Німеччину. ФРН сьогодні активно цікавиться основними учасниками виборчих перегонів, щоб уже нині сформувати основу для ефективного співпраці з Україною і тими політичними силами, які визначатимуть її політику після виборів.

— Судячи з тем, що були порушені під час вашої розмови з канцлером

Шрьодером, Німеччину турбує, як демократично і прозоро проводитимуться наступні вибори. На яких проблемах акцентували ви з Віктором Ющенком увагу німецьких «верхів»?

— Ми познайомили німецьких колег з тими особливостями, які відрізнятимуть нинішні вибори від всіх попередніх. Ми наголошували, що 2002 року перед Україною стоятимуть три дилеми: Європа чи Євразія, демократія чи олігократія, незалежна держава чи перетворення України через російські політичні та економічні впливи на сателіта Росії.

По-друге, наша сторона акцентувала увагу на двох важливих чинниках, які впливатимуть на хід та результати виборів-2002. Це так званий «російський чинник», а також вихід на політичну арену сил, які протягом 10 років формували свій капітал та засоби політичного впливу (у першу чергу — ЗМІ та організаційні структури), і на наступних виборах ці партії (точніше, холдинги) вперше серйозно змагатимуться за владу в Україні.

— Чи можете ви підтвердити інформацію, що керівництвом Соціал-демократичної партії Німеччини на з'їзд як гості з України були запрошені лише Ющенко та ви?

— Окрім нас з Віктором Ющенком, від України на з'їзді був присутній заступник голови СДПУ (о) Євдокимов, але офіційні зустрічі проводилися лише із представниками «Нашої України».

Розмову вела Ірина ЛУКОМСЬКА.

Дешева, дорога і дуже дорога



Прийняття державного бюджету традиційно стає для українського парламенту серйозною проблемою. Особливо гостро вона проявляється напередодні чергової виборчої кампанії, коли представники різних політичних сил намагаються використати державні фінанси для розв'язання власних проблем.

Про один з ключових напрямів бюджетної політики на наступний рік розповідає народний депутат України Олександр ЄДИН.

— Україні сьогодні треба запустити в обіг близько 10 тисяч комбайнів, щоб задовольнити власні потреби у техніці. На потужностях українських заводів ми можемо виготовляти близько 15 тисяч тракторів і 3 тисячі комбайнів на рік. Техніка, якої бракує, надходить з Білорусі, Росії, Польщі, Німеччини тощо. Закордонні виробники всерйоз борються за перспективний український ринок. Білоруси при собівартості трактора 12,5—15,5 тисячі доларів продають його в нас по 7 тисяч. Держава дотує свого виробника. Ростовчани пропонують комбайни по 60 тисяч доларів, а наш «Лан» коштує на третину дорожче. Селянин-товаровиробник стоїть перед дилемою, яку техніку вибрати: дешево з близького зарубіжжя, дуже дорого — з далекого чи дорого вітчизняну.

— Де ж вихід?

— Ми запропонували механізм розв'язання цього питання за рахунок часткової, 30-відсоткової, компенсації державою вартості комбайнів і тракторів. Такий крок дасть можливість збільшити обсяги виробництва, що дасть змогу ще на 10 відсотків знизити вартість техніки. Для втілення програми у життя державі слід виділити 246 мільйонів гривень, але, за нашими розрахунками, прямі відрахування до бюджету під час її реалізації становитимуть 318 мільйонів, тобто матимемо позитивне для держави сальдо. Немаловажне і введення но-

вого механізму функціонування ринку сільськогосподарської техніки у країні.

— Як він діятиме?

— На першому етапі замовник оплачує до 30 відсотків вартості техніки за фіксованими цінами, які встановлює Міністерство АПК і Міністерство промислової політики. Потім завод може взяти банківський кредит і виготовити потрібну кількість комбайнів і тракторів. На третьому етапі завод повертає кредит після продажу техніки замовникові. Для виготовлення сотень комбайнів потрібен час, близько 4—5 місяців. Новий механізм дає можливість забезпечити безперервність цього виробничого процесу.

— Чи використовуватимуть надалі такий механізм, як лізинг техніки?

— Я казав про те, що для розвитку села необхідні умови і фінансові можливості. У проєкті бюджету на наступний рік передбачена часткова компенсація ставки кредиту Національного банку, яка дозволяє забезпечити потрібними коштами не тільки працівників АПК, а й машинобудівників. Нам удалося добитися поширення цієї норми не тільки безпосередньо на фермерські господарства, сільгосптовариства, а й на виробників техніки для обробітку землі. Щодо лізингового фонду, то ця ідея вже дискредитована, оскільки комбайни та інша техніка відпускалися без належних документів і заставних гарантій. Склалася сумна картина, тому «Ук-

рагрозлінг» треба або ліквідувати, або серйозно реформувати.

— Як Кабінет Міністрів поставився до ваших пропозицій?

— Відрадно відзначити, що наші пропозиції знайшли відгук в уряді. Зовсім нещодавно вийшов указ Президента України, в якому конкретно запропоновано передбачити створення механізму державної підтримки розвитку й функціонування ринку техніки й відповідних послуг для АПК. Ми проголосували за проєкт державного бюджету в першому читанні й сподіваємося на конструктивне співробітництво з урядом у питанні створення ринку сільськогосподарської техніки. Одного побоююся: чиновники Міністерства фінансів можуть з відомих лише їм причин замарудити цю справу. Є позиція фракції, розуміння віце-прем'єр-міністра з питань АПК, що дає надію на позитивне розв'язання цього питання. Про можливість відхилення наших пропозицій не хочу навіть і думати.

— Виробництво комбайнів дасть змогу створити нові робочі місця в Україні?

— У програмі «Комбайн України» задіяно більше 400 заводів. Напряму забезпечують постачання комплектувальних, матеріалів і запчастин близько 240 підприємств, які раніше працювали у системі «Агромашу». Якщо нашу схему не приймуть, то на тлі зростання промислового виробництва у цілому такий розвиток ситуації в сільськогосподарському машинобудуванні буде просто злочинним. До нас і надалі завозитимуть техніку, яка була в користуванні і дуже дорога в експлуатації. А розвиток виробництва сільськогосподарських машин для внутрішнього користування дасть змогу з часом вийти нашим комбайнам і тракторам і на зовнішній ринок.

Розмову вів Віталій НИКИТЮК.

У номер

«Яблуко» хоче повернути славу Харкову

Народна партія «Яблуко» висуне кандидатуру народного депутата України Сергія Потімкова на вибори міського голови Харкова. Таке рішення прийнято на черговому засіданні політради партії.

Приводом для цього стало вкрай тяжке економічне становище харківського регіону, нерозв'язання соціальних проблем мешканців Харкова, занепад комунального господарства, напружена криміногенна ситуація в місті та складні міжбюджетні відносини з центром.

«Яблуко» вважає, що великий політичний досвід народного депутата Сергія Потімкова, його знання внутрішніх проблем Харкова, енергійність і високий професіоналізм допоможуть повернути Харкову славу одного з найбільших промислових і культурних центрів України.

Згідно з соціологічним дослідженням, проведеним у Харкові на початку листопада компанією «Соціс-Геллап», С. Потімков на другому місці за популярністю після нинішнього міського голови М. Пилипчука.

Для інформації: Сергій Юрійович Потімков — народний депутат України, член Комітету Верховної Ради з інформації та свободи слова. Закінчив Харківський державний університет, вільно володіє англійською та французькою мовами. Викладав іноземні мови, працював військовим перекладачем в Ефіопії. У 1987 році створив перший у СРСР недержавний телеканал «АТВ-1». Працював головним редактором телевізійної студії «Студія плюс», широко відомий харків'янам як ведучий програми «Комендантська година». В 1998 році переміг на виборах до Верховної Ради по харківському одномандатному округу, набравши 38% голосів виборців — удвічі більше, ніж кандидат від влади, повідомляє прес-служба партії «Яблуко».

Краплина державних коштів у морі освітянських проблем

Комітет ВР з питань науки і освіти провів виїзне засідання на Чернігівщині. Члени комітету відвідали Новошляхівську загальноосвітню школу І—ІІІ ступенів Козелецького району, дитячий садок №4 обласного центру, Чернігівський ліцей №15, ознайомилися з навчально-виховною роботою цих закладів. Начальник управління освіти і науки облдержадміністрації Ганна Тимошко розповіла народним депутатам, як реалізується у регіоні програма «Шкільний автобус», проводиться комп'ютеризація навчальних закладів, впроваджуються новітні навчальні програми.

Сьогодні найболючіша проблема чернігівських освітян — низький рівень заробітної плати. Адже вересневого підвищення на 15 відсотків учителі Чернігівщини не відчули. Часто-густо підвищена зарплата лише нараховується, але не виплачується. Мізерна пенсія також не заохочує до багаторічної сумлінної праці на вчительській ниві. Ганна Тимошко наголосила на потребі прирівняти статус освітян до державних службовців.

На жаль, не поповнюються художньою літературою шкільні бібліотеки. На Чернігівщині багато й малокомплектних шкіл, які за нинішнього фінансування можуть припинити своє існування взагалі. Непокійте педагогів і харчування школярів. Лунали пропозиції введення безплатних обідів для першокласників.

Голова Комітету ВР з питань науки і освіти Ігор Юхновський висловив сподівання, що значну частину вищезгаданих проблем народні депутати та урядовці вирішуватимуть найближчим часом. Зокрема, він поінформував: профільний комітет наполягатиме, щоб у січні 2002 року підвищити не лише зарплати держслужбовцям, а й педагогам. Але для того, аби освітянські платні наблизилися до середнього заробітку в промисловості, потрібно 7,3 мільярда гривень. Поки що такої суми держава не в змозі видати з казни.

Голова парламентського комітету зупинився і на проблемі вищої освіти. Нині 70 відсотків ректорів — це люди, старші за 65 років. У державних вузах стає дедалі менше бюджетних, тобто безоплатних, місць. Натомість більшість таких вузів мають розкішні аудиторії, спортзали, кабінети, облаштовані за рахунок платного навчання. «Незабаром за такої північної вигоди здібні діти, але без грошей, взагалі не зможуть здобути вищу освіту», — зазначив Ігор Юхновський. Тому профільний комітет вважає, що 51 відсоток студентів має навчатися у державних вузах безоплатно.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернівці.

Один район — два округи

На попередніх парламентських виборах частина Рівненського району належала до Дубенського, а друга — до Гощанського виборчих округів. За такого поділу добре було лише те, що район мав двох народних депутатів-мажоритарників.

Рівненська облдержадміністрація та обласна рада звернулися до ЦВК з пропозицією не ділити район під час наступних виборів народних депутатів, а віднести його до одного виборчого округу

Олександра ЮРКОВА.

Рівне.

Настають нові часи?

Завершився ювілейний саміт країн СНД в Москві, який висловив загальну думку: треба жити краще. Під час зустрічей Леоніда Кучми з Володимиром Путіним вони по черзі оголосили два наступні роки роками України в Росії і навпаки. Це породило невизначні припущення стосовно того, що на теренах пост-СРСР настають нові часи, а Росія поступово таки повертає собі статус коли не світової, то принаймні регіональної наддержави. Та діяти без огляду на Україну вона все одно не зможе. Коли Київ, звісно, цього не дозволить сам. Так склалося віками і за минуле десятиліття незалежності. Так, найімовірніше, має бути і надалі.

Про «нерозривні» корені дружби

Якщо відкинути багатовікове співіснування двох держав, спочатку — у складі Російської імперії, а потім — СРСР, що породило традиційне твердження про «нерозривні корені дружби», то офіційно відносини незалежних України та Росії розпочалися ще в листопаді 1990 року. Тоді СРСР стрімко розвалювався, і до Києва прибув головний «незалежник» Росії Борис Єльцин. Разом із Леонідом Кравчуком, тодішнім Головою Верховної Ради України, яка ще називалася «Верховною Радою УРСР», вони підписали перший двосторонній договір, що визначав засади відносин і співробітництва двох союзних республік.

Про те, що цей документ був показною демонстрацією союзному центру прагнень республіканських еліт, і про те, наскільки ці події вже забуті й стали надбанням істориків, свідчить хоча б такий факт: в останніх офіційних виданнях і на інтернет-сайті МЗС України національним святом Росії цілком правильно зазначено день проголошення Декларації про суверенітет. Але рік цієї події зазначено неправильно — 1991-й. Бо після республік Прибалтики Росія однією з перших у складі СРСР проголосила свій суверенітет рівно на рік раніше і тим визначила «сміливість» інших еліт, серед них і української — Україна ухвалила Декларацію про суверенітет 16 липня 1990 року.

Від того уже давнього часу співіснування на карті світу України й Росії визначають два головні чинники: різний характер власне україно-російських відносин на різних етапах становлення двох держав і ставлення до них світової спільноти, насамперед США та Європейського союзу.

Україно-російські відносини пройшли кілька етапів. У період розвалу СРСР і перші два-три роки самостійного існування вони однозначно визначалися двома взаємовиключними тенденціями, які дуже добре відображено у формулі демократів «за нашу і вашу свободу». З одного боку, за умов повсякчасної загрози реставрації СРСР в ортодоксальному варіанті Київ і Москва Єльцина змушені були демонструвати прагнення незалежності і необоротність здобуття незалежності двома республіками. Росія визнала незалежність України уже 5 грудня 1991 року, щоб через три дні в Біловезькій Пущі розвалити «імперію зла».

З другого — і народи двох країн, і навіть переважна більшість еліт ніяк не могли повірити, що розрив двох «сестер» — це назавжди. В результаті Росія, хотіла вона того чи ні, але діяла щодо України за старим армійським принципом «іди сюди — стій там». На всіх міжнародних форумах українські й російські лідери демонстрували повагу до самостійності, а насправді, в реальному житті, розрив союзнної «пуповини» перетворився на розірвання традиційних економічних зв'язків, що призвело до порушення загальносоюзної виробничої кооперації і, зрештою, до занепаду економік двох країн. Нові бізнес-еліти двох держав намагалися завоювати місце під світовим економічним сонцем самостійно і сіли в калюжу — із союзним рівнем виробництва, собівартістю та якістю товарів і продукції там вони, з'ясувалося, нікому не потрібні. Водночас економіки двох країн як були, так і залишилися значною мірою взаємозалежними.

Та замість того щоб сісти за стіл пе-

реговорів і розібратися в ситуації, що склалася, визначивши шляхи відновлення того, що потребувало відновлення, еліти двох країн демонстрували образу і підозрілість. У реальній політиці це вилилося в недружні висловлювання і обвинувачення, а також у недружні дії. Аж до весни 1997 року Україну й Росію, приміром, лихоманили переговори про статус російського Чорноморського флоту і нескінченні претензії на Крим, який частина російських політиків аж ніяк не бажала (і тепер не бажає, проте таких уже менше) визнавати українською територією.

Та найпоказовішими на цьому етапі були економічні відносини, пов'язані з російськими енергоносіями, які йшли українською територією до Європи. Україна була й залишилася залежною від російських нафти й газу. А Росія не могла їх продавати в інший спосіб, окрім через Україну. Тож Україна споживала енергоносії, нічого за них не сплачуючи, нарошуючи свій борг за них до астрономічної суми, та ще й відверто крала, наприклад, газ, «поповнюючи» власні потреби в сировині. А найсмішніше було те, що Росія потурала таким діям, потай сподіваючись у такий спосіб «прив'язати» до себе незалежний Київ.

Так воно, зрештою, і вийшло де-факто. Та не могло вийти де-юре, а лише спровокувало другий етап відносин, який можна умовно назвати «епохою пізнього Єльцина», або «поверненням до збирання російських земель». З одного боку, після низки потеплінь і похолодань відносин країни нібито врегулювали політичні суперечності. 1997 року підписано «Великий договір» між Україною й Росією та угоди про врегулювання проблеми російського ЧФ у Криму. Єльцин у Києві навіть виголосив відомий всім вислів про те, що «кожен у Росії має прокидатися і думати: «А що я зробив для України?»».

Конституція України забороняє розташування на своїй території іноземних військових баз, та, як бачимо, для Росії було зроблено виняток. Ще більше залежність України від Росії виявилася в економіці, коли стали очевидні головні розбіжності між українським та російським великими капіталами. У Росії вони були «своїми», бо ґрунтувалися і створювалися на нікуди не зниклих багатих природних копалинах. А в Україні капітали створювалися на, м'яко кажучи, «експлуатації», а висловлюючись грубо — на крадіжках російських енергоносіїв, і тому були й залишаються значно меншими за розмірами і більш залежними від неукраїнської кон'юнктури. Це нерівноправ'я і виявилось в тому, що в останні роки Єльцина російські капітали за потужної політичної підтримки держави зажадали від України або повернути борги, або розплатитися за ними стратегічними об'єктами української економіки. В Україні цей процес почав стрімко розвиватися, до того ж під диктат росіян, які хотіли отримати бажане часто-густо за безцінь.

І ті, і ті отямалися під час світової економічної кризи 1998 року. Росія «впала» перша, а Україна, трохи протримавшись, наслідувала її: за кілька місяців гривня наздогнала рубль за рівнем інфляції.

Єльцинські завоювники пішли...

Нині в Росії стрімко змінюється політична еліта: на зміну емоційним і демократично розгнущаним ельцин-



ським «завойовникам» приходять жорсткі, з розрахунком і холодними головами прагматики з команди нового Президента Путіна. Свою політику щодо України, так само як і інших колишніх «союзних сестер», вони будують, виходячи з двох сучасних геополітичних констант. По-перше, вони однозначно визнають політичні зміни, що сталися на території колишнього СРСР й у світі. Процес становлення нових держав необоротний, а нова політична міждержавна кооперація можлива лише на визнанні цього факту. І білорусько-російське зближення на цьому тлі — це швидше виняток з правил, а не тенденція. Модель для наслідування — ЄС.

По-друге, Росія прагне чітко визначити своє місце у світовій економічній системі координат і максимально прибрати з економіки «суто політику», замішану на емоціях та образах минулого. Росія нині сама заходить у період винятково товарно-грошових відносин і хоче, щоб так само чинили її пострадянські партнери, які, ніде правди діти, перед нею в боргах, як у реп'яхах. Але Росія тепер не проти, щоб нові держави самі оцінювали свою власність, на яку мають претензії російські компанії, принаймні за собівартістю чи за цінами, що враховують боргову залежність від Росії. В цьому й полягає весь прагматизм сучасного російського підходу: за все треба платити.

На користь Росії в її нових прагненнях зіграла й ситуація у світі, що змінилася і не може не позначитися і на україно-російських відносинах. Упродовж усіх років самостійного існування двох держав Захід пильно стежив за ними і в суворій відповідності з ідеями Збігнева Бжезінського виходив з того, що остаточний розвал СРСР і неможливість його відновлення визначає лише безперечний вихід України з-під «скіпетра Москви». Це, у свою чергу, давало Києву змогу грати на суперечностях Заходу й Росії й отримувати політичну підтримку разом з неабиякими фінансовими впливаннями. Свого часу Рада Безпеки ООН під тиском США і на прохання Києва навіть спеціально засуджувала претензії Москви на Крим та Севастополь. А загальний борг Києва західним кредиторам уже давно зашкалив за 10 млрд. доларів. Однозначно підтримував Захід і всілякі угруповання всередині СНД, що мали, як на Заході здавалося, «антиросійське» спрямування. Приміром, об'єднання ГУУАМ, де Україна на противагу Москві намагалася грати першу скрипку й інколи це в неї виходило.

Та нічого доброго Україні це не дало — вона, на відміну від Польщі, не змогла скористатися ні підтримкою, ні доларовим дощем для побудови повноцінної функціональної самостійної держави. Ні в галузі економіки, ні в сфері запровадження в життя демократичних норм і дотримання прав лю-

дини. І, звісно, неабияк попсували міжнародний імідж України і реноме її влади так званий «касетний скандал» і часті вбивства політиків, бізнесменів, журналістів, що так і залишаються не розкритими.

Теорія двох паротягів

Нині, після терактів 11 вересня в Нью-Йорку, коли Росія рішуче пішла на зближення із Заходом спочатку в боротьбі з міжнародним тероризмом, а згодом і в інших аспектах складних відносин, змінюється і ставлення до Росії, а отже, зрозуміло, й до україно-російських стосунків. Тепер Захід, бачачи прагнення Росії до цивілізованих норм життя, відверто дедалі більше хоче, щоб вона й Україну «потягла» за собою. На світ знову виринула теорія «двох паротягів» — України й Росії, які (за прикладом Німеччини і Франції, котрі забули колишні багатовікові образи і привели у повоєнні часи Європу до об'єднання) мають спільними зусиллями посприяти демократизації на пострадянському терені. І Києву за таких умов, звісно, стає дедалі складніше скаржитися Заходу на «імперські підступи» Москви.

Однозначно також і те, що нині в Москві Кучми, як і іншим лідерам країн Співдружності, довелося усвідомити два принципові моменти, які можуть лягти в основу нових відносин між двома країнами і в рамках всього СНД. По-перше, те, що тепер дедалі складніше буде отримувати гроші за геополітичне становище або за показну «фронду» щодо Росії. Адже Росія нікуди тим часом не подіється. Разом з нею залишаться і старі борги, і зв'язки, що визначають взаємну залежність.

По-друге, Леонід Кучма та інші лідери мають усвідомити, що економіка не терпить порожнин, і ціни на об'єкти, які не працюють і занепадають, не залишаються незмінними, а зменшуються. І якщо на такі об'єкти не приходять «стратегічний західний інвестор», а цікавиться ними лише Росія, то за таких умов краще не чинити опір, а обернути цей інтерес на взаємну користь. Наприклад, і продавати вигідно, і зробити такий об'єкт рентабельним та конкурентоспроможним. Щоб працював ритмічно і сплачував податки до державної скарбнички. А будуть гроші в бюджеті країни, то можна й економіку відновити і, врешті-решт, відкупити назад будь-який об'єкт, коли вже так не хочеться, щоб він належав сусідові. Такий підхід, до речі, зводить нанівець і так званий політичний тиск, бо якщо політика заважатиме двом сторонам, то вони від неї відмовляться. Це, правда, якщо підходити до справи прагматично.

Володимир СКАЧКО.
Фото Валерія СОЛОВІОВА (УНІАН).

«Прохолодні» роки минули

Є всі підстави вважати, що п'ять років прохолодних відносин між Україною та Індією минули і тепер зв'язки між державами значно покращаться. Цьому має посприяти візит до Києва державного міністра закордонних справ Індії Омара Абдулли. Крім підписання угоди «Прохазист і сприяння інвестицій», було домовлено про майбутні візити в Індію Президента України та Голови Верховної Ради.

Особливий інтерес в індійської сторони викликають досягнення Інституту електрозварювання імені Патона. В Україні та Індії вже склалися традиційні галузі співпраці, зокрема металургійна, метеорологічна, медична, космічна, освітня, і їх слід розвивати й поглиблювати. Тим більше, що товарообіг між нашими країнами становить лише 250 мільйонів доларів. Україна готова поновити дещо послаблену співпрацю. Міністр закордонних справ Анатолій Зленко під час зустрічі з Омаром Абдуллою запропонував оголосити наступний рік роком україно-індійського партнерства.

Пан Абдулла привітав ініціативу міністра. Тетяна ПАСОВА.



Сортували «сibirку»?

Незначну кількість спор сибірської виразки виявлено в приміщеннях поштового відділення в американському місті Оксфорд, де минулого місяця від цієї хвороби померла 94-річна Оттілія Лундгрен, повідомляє Асошиейтед Пресс. Їх було знайдено на чотирьох сортувальних машинах. Ця

знахідка дає змогу слідчим стверджувати: джерело зараження «сibirкою», що стала причиною смерті американки похилого віку, встановлено.

Антиукраїнська істерія

Дедалі більшає антиукраїнських висловлювань у Молдові. Лідер опозиційної Християнсько-демократичної народної партії Юрій

Фундамент є. Треба будувати далі

(Початок на 1-й стор.). Під час переговорів сторони підкреслили важливість співпраці в питанні транспортування нафти, домовилися про «подвоєння зусиль» з відновлення судноплавства по Дунаю, обговорили перспективи співробітництва у військово-технічній сфері, зокрема в рамках програми «Партнерство заради миру», а також можливість імпорту Хорватією української військової техніки. Не менш важливою була й тема існування візового режиму між нашими країнами. Президенти, за словами Л. Кучми, «дійшли висновку, що ми терміново повинні повернутися до проблеми його лібералізації».

Оскільки на переговорах порушувалося питання євроінтеграції, на прес-конференції Президент України Юрій Сергєєв з цього приводу сказав: за цей час нам не вдалося вичерпати економічні, політичні, гуманітарні можливості співробітництва, це — справа майбутнього.

в країнах Співдружності, і в країнах ЄС «чітко знають, що стратегічна мета України — це вступ до Європейського союзу». Він вважає, що «СНД було єдиним вірним інструментом, який позитивно вплинув на процеси, котрі відбувалися на теренах СРСР після його розпаду», і застеріг від сприйняття нашої країни як частини Радянського Союзу. «Україна є незалежною державою зі своєю зовнішньою і внутрішньою політикою. Втім, і Росія — це не Радянський Союз», — підкреслив Л. Кучма.

Відповідаючи на запитання українських журналістів, хорватський Президент охарактеризував Меморандум про лібералізацію торгівлі як «домовленість, що зробить можливою кращу і успішнішу співпрацю». А візит у цілому, на думку пана Мєсича, «заклав добрий фундамент для нашого спільного майбутнього».

Олег ДЕНИСОВ.

Нація щаслива

Нарешті це сталося, і тисячі японців прийшли до імператорського палацу в Токіо привітати принцесу Масако. Вона народила дівчинку. Країна, яка останні дев'ять місяців стежила за розвитком подій, затамувавши подих, може з полегшенням видихнути. Відомо, що для японців їхній імператор — символ нації, а в принцеси та принца-наступника Набухіро не було дітей аж вісім років. Нація всерйоз хвилювалася: хто ж продовжить найдавнішу спадкоємну династію в світі? Тепер це питання принаймні наполовину знято. Наполовину, бо поки що жінкам не дозволено сходити на імператорський японський трон. Проте, поза сумнівом, з часом це правило переглянуть. Імператор Акіхіто вже передав у дар онуці священний меч. Якщо новонароджена стане колись імператрицею, то буде 126-м японським монархом.

Фото АП.

Хто там каже про злочини?

Минулої суботи в Берліні відбулася одна з найбільших за останні роки демонстрацій неонацистів, організована Національною партією Німеччини. В ній узяли участь майже 4 тисячі членів цієї партії та її симпатиків з Берліна, Бранденбурга, а також деяких зарубіжних країн. Попри те, що громадський порядок охороняли 4 тисячі поліцейських, сутичок демонстрантів з берлінцями уникнути не вдалося. Поліція застосувала водомети і кийки. Є потерпілі.

Гнів правих радикалів цього разу знову спричинило відкриття в Берліні пересувної фотовиставки, що розповідала про злочиння німців у роки другої світової війни у Східній та Південній Європі. Вперше відвідувачі ознайомилися з експозицією в 1995 році. Представлені фотознімки свідчили про воєнні злочини вермахту — масові розстріли цивільного населення, депортації євреїв, знищення міст і сіл на окупованій території Радянського Союзу. За цей час її відвідали 800 тисяч осіб у 33 містах Німеччини. Вис-

ту, а інколи й просто громили приміщення, де вона експонувалася.

Рік тому експертна комісія оголосила тримісячний мораторій на проведення виставки. Під кількома фотографіями виявилися підписи, що не відповідали дійсності: виконавцями розстрілів на знімках були не фашисти, а працівники радянського НКВС. Окупанти лише позували перед трупами знищених не ними радянських громадян. Тому організатор виставки — Гамбурзький інститут соціальних досліджень провів ретельну ревізію і перевірку всіх коментів з тим, щоб уникнути прикрих неточностей.

— Це наша історія, — каже директор інституту і директор виставки. — Вона неприємна, адже багато учасників тих подій живі. Але щоб таке не

Уряд закликав берлінців висловити протест неонацистам

повторилося в майбутньому, ми повинні знати і вивчати її...

Уряд закликав берлінців висловити протест неонацистам, вийшовши на вулиці столиці під час неонацистської демонстрації проти проведення виставки. Поліція стежила за порядком, проте сутички все-таки сталися: праві радикали провокували людей, котрі стояли на тротуарах. І хоча ці бритоголові хлопці, які марширували під червоно-чорними знаменами, і викликають неприйняття у багатьох громадян, але цього разу вони вочевидь досягли мети — звернули на себе увагу громадськості. Адже до чергових виборів до парламенту, куди вони прагнуть пройти, не так уже й багато часу.

Валентина ПИСАНЬСКА. Франкфурт-на-Майні.

Хроніка. Факти. Події

■ Бонн

Глава уряду — радник короля

На конференції з Афганістану, яка відбулася в Бонні, ухвалено запропонований ООН формат майбутнього перехідного уряду, який керуватиме країною півроку. Його очолить узбек Абдул Саттар Сірат — радник колишнього короля Захір Шаха (сам экс-король Афганістану відхилив пропозицію очолити тимчасову адміністрацію).

■ Тель-Авів

Нова хвиля терактів

У понеділок ізраїльський уряд обговорював можливі заходи у відповідь на серію терактів в Єрусалимі та Хайфі, внаслідок яких загинуло 26 ізраїльтян, майже 200 поранено. Ізраїльська армія вже закрила всі дороги в Іудеї, Самарії та секторі Газа для палестинців. Під тиском Ізраїлю та інших країн глава Палестинської автономії Ясір Арафат видав розпорядження заарештувати лідерів угруповань «Хамас» та «Ісламський джихад» у містах Рамалла і Віфлеєм.

■ Гаага

Суд над Галичем

У трибуналі ООН з воєнних злочинів розпочався судовий процес над генералом Станіславом Галичем, боснійським сербом, якого обвинувачують у злочинах проти людства і у воєнних злочинах під час облоги Сараєва 1992—1994 років. Як стверджує обвинувачення, війська під його командуванням використовували тактику артобстрілів і снайперського вогню, щоб постійно тероризувати жителів Сараєва.

■ Берн

Нейтральні, але не беззбройні

На референдумі, проведеному з ініціативи організації «Швейцарія без армії», більшість громадян цієї країни висловилися за збереження національної армії. Прихильники скасування військ (загалом 22 відсотки тих, хто голосував) у жодному з 26 кантонів не становили більшості.

■ Лондон

Музейне нововведення

З 1 грудня за рішенням уряду Великої Британії вхід до всіх основних музеїв країни — безплатний. Як компенсацію музеї отримують від влади 10 мільйонів фунтів стерлінгів. Ті музеї, які продовжують брати гроші за вхід, уже зменшили тариф для дітей і пенсіонерів.

■ Ісламабад

Допомога Афганістану

Комісар ЄС з питань розвитку та гуманітарної допомоги Пол Нільсон вирушив з візитом до Пакистану та Афганістану, щоб «з'ясувати картину щодо гуманітарної ситуації в Афганістані». Днями Єврокомісія повідомила про надання чергової допомоги Афганістану в розмірі 8,5 млн. євро.

■ Кабул

Талібські закони скасовано

Міністерство юстиції Північного альянсу скасувало дію нелюдських талібських законів і, зокрема, тілесних покарань для жінок, яких бачили на вулиці без супроводу їхніх родичів чоловічої статі.

На знімку АП: афганська мадонна в жіночій в'язниці в Кабулі.



За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформгентств.

Усе починається на землі

Після трагедії 11 вересня служби цивільної авіації усіх європейських країн дали вказівку вжити додаткових заходів з підвищення рівня авіаційної безпеки в аеропортах. Міжнародний аеропорт «Бориспіль» не став винятком. Проте його пасажирів не відчували на собі якихось змін у зв'язку з «додатковими заходами». Чому? Та тому, що нововведення останніх місяців в аеропортах США і багатьох інших країн у галузі авіаційної безпеки застосовували у столичному аеропорту України ще задовго до 11 вересня.

До того, як ударив грім

Службу авіаційної безпеки у Державному міжнародному аеропорту «Бориспіль» створили шість років тому. Це цілий комплекс служб і підрозділів, що здійснюють контроль пасажирів і ручної поклажі у терміналах; контроль вантажів і пошти; охорону периметру аеропорту (а це 36 км), повітряних суден, самого аеропорту й особливо важливих об'єктів на його території. Це учбовий центр, служби перепусок, пожежної безпеки, аварійно-рятувальних пошукових робіт, регіональної інспекції безпеки польотів, а також відділ інженерно-технічного забезпечення.



Капітаном цієї команди, яка складається з дев'яти служб, є заступник генерального директора, керуючий авіаційною безпекою і режимом аеропорту «Бориспіль» **Микола КУРИЛО**. Микола Петрович — подковник прикордонних військ у запасі. Його девіз: «Не зупинятися на досягнутому!» Людським ідеалом для Курила є українські козаки, які, на його думку, «поєднували у собі абсолютну волю з абсолютною дисципліною і неймовірне почуття власної гідності з повним смиренням перед Богом».

— Безпеку столичного міжнародного аеропорту «Бориспіль» організовано на найвищому рівні, — запевнив «ГУ» керуючий авіабезпекою. — Впровадження в усьому світі особливих заходів безпеки після терактів у Нью-Йорку й Вашингтоні не застало нас зненацька. Та система, яка діяла в аеропорту «Бориспіль», і без доповнень цілком надійна у нинішній політичній обстановці. Тому ми не впроваджували нічого нового, а лише посилюли ті заходи безпеки, які у нас давно існують.

Система авіабезпеки «Борисполя» сьогодні — на рівні найкращих міжнародних аеропортів Європи. За деякими показниками, ми серед тих, хто фактично формує світові стандарти. Наприклад, стандарти ІКАО (Міжнародної організації цивільної авіації) передбачають перехід на 100-відсотковий рентгенівський контроль ручної поклажі пасажирів, багажу й пошти з 2002 року. Ми цю вимогу виконуємо з 1996 року. А нашій системі бюро перепусок і доступу немає аналогів у Європі. Того рівня авіабезпеки, до якого Європа йшла десять років, ми досягли за чотири роки. Без зайвої скромності скажу: наша система — найкраща на території Східної Європи, СНД і Балтії.

Після терактів

Іншими очима стали дивитися на польоти всі, хто 11 вересня побачив жахливі картини, які транслювало Сі-Ен-Ен. Ще більшу відповідальність відчували ті, від кого залежить безпека пасажирів.

Тепер співробітники служби безпеки «Борисполя» з особливою ретельністю перевіряють пасажирів, які літають, багаж і вантажі. Додатково введено перевірки всіх членів екіпажу. Дедалі частіше під час огляду використовуються службові собаки. Наприклад, багаж перед завантаженням у літак, крім того, що він проходить стовідсотковий рентгенівський контроль за допомогою спеціальних апаратів — інтроскопів, проходить ще й через контроль собак. Адже інтроскоп пластикову вибухівку не бачить, а собака її чує. Усього в службі безпеки «Борисполя» служить вісім собак.

Крім того, в рамках посилення заходів безпеки ввели вибірково так звані зустрічні перевірки, які передбачають перевірку пасажирів авіарейсів, що прибули до Києва, а також пасажирів, які проїжджають транзитом через українську столицю.

Розширено систему відеоспостереження. Пасажир перебуває під пильною увагою служби безпеки з моменту його появи біля аеропорту і до посадки на борт літака. З допомогою собак постійно перевіряється вміст урн в аеропорту.

Деякі небезпечні предмети (колючі, гострі, вогнепальну зброю, газові балончики тощо) заборонено брати з собою в літак. До цього переліку входить і шприц. Як пояснили мені в службі безпеки, люди, яким у польоті може знадобитися зробити укол, повинні мати відповідні медичні документи, що підтверджують це. Проте якщо їх немає, то на прохання пасажирів такий документ йому нададуть в аеропорту після співбесіди з лікарем. Коли всі формальності залагоджено, шприци і ліки передаються бортпроводникам. Ті, якщо буде треба, нададуть хворому пасажирові медичну допомогу, а після прибуття до місця призначення повернуть йому «аптечку» в цілості.

Є ще низка інших спеціальних заходів, які не розголошуються.

Я поцікавилася, чи не обговорювалося в Києві питання про необхідність збройного супроводу авіарейсів співробітниками спецслужб або міліції. Микола Курило підтвердив, що багато авіакомпаній звертаються до правоохоронних органів з таким проханням. Але особисто він категорично проти введення збройного супроводу на українських рейсах. Оскільки, на думку керуючого службою безпеки «Борисполя», зброї на борту цивільного літака, для уникнення інцидентів, бути не повинно: «Безпеку рейсу слід забезпечувати на землі».

В зоні особливої уваги

Є в Борисполі рейси, котрі, можна сказати, перебувають у зоні особливої уваги служби безпеки. Це рейси до США, Росії та Ізраїлю.

Причина посилення заходів безпеки щодо пасажирів, які летять у ці країни, очевидна. Сполучені Штати ведуть війну проти світового тероризму, тож становлять незмінний інтерес для повітряних піратів. У Росії, яка також приєдналася до антитерористичної коаліції, є й своя, з усіма загрозами, що випливають з неї, внутрішня проблема — Чечня. Стосовно Ізраїлю, то літаки цієї держави протягом уже кількох десятиліть є «ласим шматочком» для терористів.

Під час оформлення пасажирів цих рейсів кількість персоналу, який займається контрольно-авіаційною безпекою, збільшується приблизно на третину, застосовуються додаткові заходи безпеки. Наприклад, перед посадкою в літак пасажирів цих рейсів пропонується, крім усього іншого, пройти контроль за допомогою ручних металодетекторів, проводиться фізичний огляд ручної поклажі. Здійснюється також опитування пасажирів. Його, як і візуальну психодіагностику: оцінку поведінки, зовнішнього вигляду, зовнішнього вигляду багажу, — проводять спеціалісти-психологи. Кілька запитань (усього їх розроблено близько 200) дають їм змогу зробити висновок про психічну врівноваженість чи неврівноваженість пасажирів. Адже бачити в кожній людині ворога може лише дилетант. Грамотному спеціалістові з безпеки потрібні знання основ психології, щоб визначити зловмисника і бути готовим адекватно реагувати. У «Борисполі» був випадок, коли на вимогу пси-



хологів уже з трапа літака зняли пасажирів. Згодом з'ясувалося, що він справді замишляв провокацію на борту. Федеральна авіаційна адміністрація США переглянула стандарти вимог до авіаційної безпеки. Вони мають право перевірити стан авіаційної безпеки в аеропортах, звідки до них здійснюються рейси. Що, між іншим, і роблять.

— Через «Бориспіль», наприклад, літає рейс Ташкент—Бориспіль—Нью-Йорк узбецьких авіаліній, тому американці два рази, у жовтні та листопаді, побували в «Борисполі» з аудитом аеропорту, — розповідає Микола Петрович. — Зауважень у них до нас не було.

У нашому аеропорту близько 20 представництв європейських авіакомпаній. Керівники їхньої авіабезпеки також приїжджають і знайомляться з нашою системою. Вони одностайно визнали її надійною. Навіть ізраїльська авіакомпанія користується в основному послугами нашої авіаційної безпеки. Зазвичай в аеропортах тих країн, куди літають ізраїльські літаки, працює по 15—18 осіб із спецслужб Ізраїлю, а в нас у порту їх усього п'ятеро. Ізраїльтяни ставлять своїх людей лише на опитування, а в усьому іншому довіряють українським спеціалістам.

Існує в «Борисполі» й такий захід безпеки, як ідентифікація багажу. Тобто кожен пасажир має особисто показати на свій багаж перед завантаженням валіз у багажне відділення. Проте роблять це вибірково, коли просять представники іноземної авіакомпанії. Наприклад, у столичний аеропорт з таким проханням зверталася турецька авіакомпанія.

Іноземні авіакомпанії часто просять застосувати до їхніх пасажирів у Києві ті самі стандарти безпеки, що й у них в країні. «Ми маємо всотувати все, що є в інших країнах, і в себе це застосовувати», — вважає керуючий службою безпеки «Борисполя».

Випереджаючи час

— У СНД аналогів бориспільській службі авіаційної безпеки немає, — вважає Микола Петрович. — Ми не копіюємо нікого, ні Америку, ні Європу. Наші співробітники побували в багатьох навчальних центрах різних країн, навчалися там, але в результаті створили свою, не схожу на інші систему. І тепер до нас їдуть учитися.

У світі є 10 навчальних центрів під прапором ІКАО. «З десяти центрів ми — один із найкращих, а нашому навчальному центру в лютому буде лише 5 років», — підкреслив керуючий службою безпеки «Борисполя».

Європейський субрегіональний навчальний центр ІКАО з авіаційної безпеки «Борисполя» — це кваліфіковані викладачі, солідна матеріально-технічна база, спеціальні програми навчання.

Причому, програми ці різноманітні, тобто розраховані і на лікнеп з безпеки, скажімо, для прибирання аеропорту, і на тренінг співробітників, котрі пройшли вже і вогонь і воду.

Наприклад, коли я знайомилася з навчальним центром, група старших

«Якщо, на вашу думку, безпека занадто дорого обходиться, значить, ви не знаєте, що таке авіаційна пригода».
(Із посібника з попередження авіаційних пригод, документ ІКАО, DOC 9482-AN/923.)

інспекторів підрозділу контролю пасажирів і ручної поклажі виконувала контрольну роботу на комп'ютері. Машина видавала картинку, схожу на ті, які співробітник безпеки сотні разів щодня бачить на екрані свого інтроскопа, і необхідно визначити вміст багажу та ідентифікувати його. Тестування настільки жорстке, що навіть одна неправильна відповідь призводить до незадовільної оцінки. Таку перепідготовку інспектори обов'язково проходять раз на два роки. І довести свій професіоналізм не так уже й просто, адже поставлені завдання максимально наближені до життєвих реалій. Коли одна помилка може призвести до трагедії.

Крім того, фахівцям з авіабезпеки потрібно знати, що шукати і де. В колекції навчального центру зібрано різні вибухові пристрої, замасковані під такі побутові предмети, як, скажімо, книжка, фотоапарат чи дитяча іграшка.

Бойове хрещення диктантом

У «Борисполі» я побачила команду одностайних фанатів у хорошому значенні цього слова. Кожний з них готовий відповісти на будь-які запитання журналіста. Звичайно, при цьому не видаючи професійних секретів.

Співробітники авіабезпеки в аеропорту у великій пошані. Та й, як я зрозуміла, потрапити туди на роботу дуже навіть непросто. Претендент на посаду проходить багато тестів. І навіть... пише диктант.

— Люди у нас із МВС, прикордонних військ, СБУ. Всі з вищою освітою, а половина — зі знанням англійської мови, — розповідає про підлеглих Микола Курило. — Професіонал має визначити на екрані інтроскопа триста відтінків кольорів: порох своє світіння на екрані має, тротил своє, гексоген своє. І так кожний предмет, а фахівець-оператор повинен це знати. Із десяти лише один стає справжнім фахівцем.

Один іноземець торік летів до Бейрута, і наш оператор звернув увагу на дивне світіння плівки у відеокасеті, яку той віз із собою. Його відтінок був трішки світлішим, ніж звичайно. Інспектор наполіг, щоб відеокасету розібрали, і виявилося, що один із компонентів вибухової речовини був акуратно укладений під плівкою.

З побажанням щасливої дороги і м'якої посадки

Завдання служби авіаційної безпеки, на думку її співробітників, не тільки забезпечити цю саму безпеку, а й створити таку атмосферу, щоб людина летіла зі спокійним серцем.

— Пасажир, який прийшов до нас у порт, може почуватися впевнено, — заявив «ГУ» Микола Курило. — Ми йому гарантуємо, що туди, куди він летить, він долетить благополучно. Нам можна довіряти, і не треба боятися літати.

Яна СТАДІЛЬНА.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.



Необезпека

(Початок на 1-й стор.)

На цих знімках — лише фрагменти системи безпеки, що діє в аеропорту «Бориспіль». Всю систему не охопиш одним поглядом. Звісно, для тих, хто довіряє зовнішнім враженням, найцікавіше тут — службові собаки, що винюхують вибухівку. Цікавий для стороннього ока і фахівець, у котрого в руках така собі паличка з дзер-

кальцем на кінці. Подібні (але маленькі) інструменти є в дантистів — зуби роздвлятися. А це інструмент великий — при нагоді, якщо треба, можна обстежити навіть пащу дракона. Робота тут триває щодня, щогодини, вона для нас не дуже помітна, але це завжди так, коли працюють професіонали.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.



Бліц-опитування

Де ви відпочивали? Чи відповідала якість обслуговування вартості?

Жанна, 19 років:

— Ми з одноклассниками їздили у Крим — наймали дві кімнати в бабусі. До речі, обійшлося недорого — з кожного по десять гривень за добу. Їжу готували самі.

Наталя, 23 роки:

— Разом з мамою відпочивали у тітки в Польщі. Найбільше витрат пішло на дорогу — по 400 гривень, а проживання, звісно, безкоштовне. Шоправда, ми купували продукти — ціна приблизно та ж, що і в нас, але відмінність у якості не на користь вітчизняних.

Олена, 32 роки:

— Були з чоловіком у Карпатах. Тиждень жили на прекрасній туристській базі, поблизу Яремчі. Номер-люкс, басейн, процедурні кабінети. Правда, й ціна відповідна: понад сто гривень з кожного за добу.

Афоризм у тему

Туризм зближує народи, а туристичний сервіс їх роз'єднує.

Юзеф ЧЕНЩИК.

Ще краще, ніж туризм?



Проблема

На 709 із 845 господарюючих суб'єктів туристичної діяльності різних форм власності, перевірених Держстандартом України цього року, було виявлено порушення чинного законодавства про захист прав споживачів і про туризм. Насамперед, надання послуг не в повному обсязі й неналежної якості, обман та обрахунки споживачів, робота без ліцензії тощо.

Нерідко довірливі любителі відпочинку з комфортом стають жертвами недобросовісних, а часом і «липових» туристичних фірм, які обіцяють не лише «найвищий і неповторний» рівень обслуговування, прекрасні пляжі, лазурове море чи казкові гори, а й... сонячну погоду.

Якось одне дніпропетровське товариство у місцевій пресі запропонувало свої послуги з організації заманливого відпочинку в розкішних пансіонатах Євпаторії, Алушти... Любителі кримських ландшафтів довго не забарилася. На відміну від автобуса, який повинен був відвезти довірливих дніпропетровців до місця відпочинку. Туристи виїхали на два дні пізніше, до того ж транспортом, що перевозив соки та овочеву продукцію з ви-

черпанним терміном придатності. Але і це ще не все. Замість пансіонатів відпочивальників відвезли в село на туристську базу, де кілька днів не було питної води. Про освітлення території бази (до речі, вкрай засміченої) годі було й мріяти. А комфортом тут називалося розміщення туристів у вагончиках. Зате екзотика!

Нерідко фірми не виконують умови договору або взагалі його не укладають, не проводять страхування та не видають ваучера (документа, що підтверджує статус туриста) або замість нього вручають... «подарунковий сертифікат». А повертати гроші знервованим і обуреним клієнтам, звісно, відмовляються.

Споживачам здебільшого не вдається самостійно добитися

відшкодування збитків за неякісно надані послуги. Лише після втручання територіальних управлінь захисту прав споживачів господарюючими суб'єктами було повернуто понад 40 тисяч гривень.

Що ж до відповідальності, то нерідко спритних ділків вона обминає. Бо навіть фахівці іноді не можуть ні підтвердити, ні спростувати факти обману у зв'язку з... відсутністю підприємства за вказаною адресою. Проте, після проведених територіальними управліннями у справах захисту прав споживачів Держстандарту України перевірок, за порушення чинного законодавства тимчасово призупиняли діяльність дев'яти господарюючих суб'єктів, 98 підприємств деякий час не надавали туристичні послуги, близько 30 матеріалів по господарюючих суб'єктах передано правоохоронцям, до адміністративної відповідальності притягнуто близько 800 осіб.

І насамкінець. Пригадалося, як знайомий іноземець зіронізу-



вав, що туризм — найкращий відпочинок, але відпочинок в Україні — це набагато краще, ніж туризм. Гість — не менш за мальовничі краєвиди — був вражений станом туристичної галузі, яка для багатьох європейських країн є візитною карткою. (І, додам, статтею великих доходів.) А для нас, виходить, нерідко способом нечесного збагачення?

Мал. Бориса РЕВЧУНА.



Лист...

Ми сім'єю зібралися у відпустку й вирішили скористатися послугами турфірми. Як убезпечити себе, щоб подорож дійсно була в радість?

Олена САВЧЕНКО.

Чернівці.



...і коментар

Перед тим як починати розмірковувати над гардеробом, передчуваючи екзотичну подорож, пересвідчіться, по-перше, у наявності в туристичної компанії ліцензії. По-друге, укладіть договір (контракт) на надання туристичних послуг, у якому чітко визначіть їх обсяг, умови та якість, порядок розрахунків, термін дії, права та обов'язки сторін, їхню відповідальність за невиконання або неналежне виконання договору.

Договір укладається в письмовій формі, скріплюється печаткою та підписами сторін і вважається укладеним з моменту оплати вартості туру або видачі клієнтові (керівнику групи) туристського ваучера. Саме він є підставою для отримання відпочивальником обумовлених договором (контрактом) туристичних послуг та документом, що визначає їх статус (подорожі можуть здійснюватися

також на основі угод, путівок, маршрутних книжок, інших документів, що визначають статус туристів).

Також при укладенні договору слід звернути увагу на повноваження особи, що підписала договір (на підставі статуту, довіреності, наказу). Ніколи не поспішайте ставити підпис, не вивчивши докладно всі умови.

Не зайвим буде перевірити наявність у договорі та правильність інформації про турфірму, реєстраційні, ліцензійні й банківські реквізити, відповідність назви фірми на бланку написові на печатці.

Під час здійснення групової подорожі фірма зобов'язана забезпечити подорожуючих кваліфікованим керівником, а в разі необхідності, за згодою групи, — гідом.

Не забудьте також, що при закордонній подорожі страхування туристів (медичне та від нещасного випадку) є обов'язковим.

Наталя ГЕЛЕТКО.

Оберігатися від розчарувань кожен повинен сам



Поради

Майже половина курортників Криму — громадяни України. Тож порадити нашим читачам, як без розчарувань відпочити на сонячному півострові, охоче зголосилися відразу два керівники міністерства курортів і туризму автономії — в. о. міністра Олександр ТАРЯНИК і його заступник В'ячеслав ЗАХАРОВ.

В. З.: — Насамперед варто завчасно обрати місце відпочинку, бо рівень комфорту в 623 оздоровницях Південно-бережжя різний. Путівку краще придбати в оздоровниці або зв'язатися з туроператорами, що працюють на цьому ринку не перший рік. Щоб убезпечити гостей півострова від обману, міністерство організувало і власне Кримське курортно-туристичне агентство, яке також реалізує санаторно-курортні путівки.

О. Т.: — Якісну подачу кримських послуг забезпечують і виставки-ярмарки у всіх регіонах України та за кордоном. А рекламувати є що. До речі, відпочинок у «несезон» — з осені до весни — дешев-

ший, ніж улітку. Та й, врешті, представникам Фонду соціального страхування треба вдумливіше підійти до витрат коштів.

В. З. — Приміром, як у країнах Європи, де гроші соціального страхування використовують саме в зимовий період на паях: половину вносить фонд, чверть — клієнт і ще 25 відсотків скидки гарантує курортний заклад, який

приймає цих відпочивальників. Нині ж, як і торік, оздоровниці цілорічного лікування напівпорожні.

О. Т. — Щодо «липових» документів. З нового року їх кількість зменшиться, бо в країні мають ввести єдиний зразок номерних путівок, прирівняних до бланків суворої звітності, для всіх санаторно-курортних і туристичних закладів нашої держави. Не забувайте, що міністерство курортів і туризму автономії має своїх представників у кожному регіоні Криму. Хоча оберігатися від можливих розчарувань кожен повинен сам.

Записав Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Не ризикуйте грошима,

залишаючи їх у номерах. Це не рекомендують робити навіть у готелях найвищої категорії. Гроші, документи й коштовності (останні, до речі, краще не брати в дорогу) надійніше зберігати у сейфі, який має більшість готелів на стойці адміністрації чи у номері. Можливість користуватися сейфом надають, як правило, за невелику платню.

День народження...

«за ґратами»



Дорожні нотатки

Торік вирішила на свій день народження побувати у Празі — подивитися на Карлів міст, злитися зі старовинною архітектурою вузьких чеських вулиць...

Як законотворчяна людина, оформила закордонний паспорт. В Ужгороді на залізничному вокзалі придбала в пункті туристичної фірми «Слован-Тур» ваучер та й рушила в мандри. У словацькому місті Кошице купила квиток на потяг до Праги.

Уночі на чеському кордоні до мене зайшли двоє прикордонників. Перевіривши мої документи, по-доброму порадили зібрати речі та вийти з потягу. Пояснення? Мій фальшивий ваучер. Я попросила дозволу зв'язатися з українським посольством, із чеським представництвом «Слован-Тур». Мені не відмовили. Завели в кімнату й ніби пішли телефонувати. А я залишилася святкувати день народження. Через деякий час з'явився прикордонник. Віддав мені паспорт та ваучер, де стояли печатки-«ведмедики» — це означає «де-

портація». І я повернулася в Україну.

В Ужгороді мене зустрів привітний співробітник «Слован-Тур», який дуже здивувався, що ваучер його фірми недійсний. Він надав мені документи, які посвідчують законність їхньої діяльності, та порадив подавати до суду.

Після повернення додому я написала скарги і надіслала їх до Міністерства закордонних справ, Служби безпеки України і Верховної Ради. Додала ксерокопії всіх документів. Через кілька місяців мені надійшла одна-єдина відповідь — від народного депутата Олександра Гудими з додатком відповіді з МЗС. З'ясовується, що в день свого народження я злісно порушила кордон, користуючися фальшивими документами. І депортували мене згідно із зако-



ном. Я зрозуміла, що звертатися до суду вже немає сенсу. ...А недавно чеські друзі запросили мене зустріти Новий рік у Празі. Невже я ніколи не побачу старовинні чеські вулички та Карлів міст?

Наталя БОЛХОВСЬКА.

Вінниця.

Р. С. Цікаво, хто захищить у нашій країні права законотворчих громадян?

Безпечне харчування — запорука вдалої подорожі



Актуально

Напевне, в кожного слово «турист» асоціюється з безтурботним мандрівником, на спині якого мелінається величезний рюкзак, виєрть наповнений нехитрим харчем — на випадок, якщо «погано годуватимуть». Серед «дорожніх» продуктів зазвичай переважають м'ясні та рибні консерви. «Другом туриста» сміливо можна назвати й різноманітні копчені ковбаси. «Вирішуйте» у дорогу також крупи і каші.

Попри безліч клопотів, що зв'язуються на голову тих, хто подорожує, найнеприємнішими, мабуть, є харчові отруєння. Їх може спричинити і недотримання санітарних норм у закладах громадського харчування — майже половина з них не витримує жодної критики. Часто неприємності трапляються з туристами, які через брак коштів готують їжу самі, в «похідних умовах». Проте не завжди винні кулінарні здібності відпочивальників. По-перше, продукти можуть мати прострочений термін реалізації — чи не найпоширеніший випадок порушення прав споживача. А якщо на них ще й впливає занадто висока чи низька температура, картина вийде зовсім невтішна.

Протягом останніх дев'яти міся-

ців працівники Київського головного управління у справах захисту прав споживача забракували близько 34 тонн(!) м'ясних виробів. Серед них ковбаси «Сервелат», «Московська»; консерви «Свинина тушкована», «М'ясо курчат у власному соку» тощо.

Незабаром зимовий сезон подорожей, і знову мандрівники вирушать на оптові ринки в гонитві за дешевим провіантом. Не забувайте, що прискіпливий підхід до вибору продуктів допоможе уникнути багатьох небажаних проблем із здоров'ям.

Сторінку підготували
Надія ГОРБАТЮК та
Наталя ЯРЕМЕНКО.

Відшелестіли конверти з порошками?



Репортаж

Запрошую до Кризового центру Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій. Це велика зала з великим овальним столом, багатьма комп'ютерами, пультами управління. Тут багато чергових. Сюди надходять повідомлення про всі несподіванки природного і техногенного характеру. Звідси йдуть команди і вказівки з усунення їх наслідків. Нині тут цілодобово чергує і нещодавно створена міжвідомча оперативна група з надзвичайних ситуацій медико-біологічного характеру. У ній — представники міністерств: з надзвичайних ситуацій, охорони здоров'я, внутрішніх справ, Держбуду, «Укрпошти» та Департаменту ветеринарної служби. Неповдалі чергує мобільна група швидкого реагування. У її складі — досвідчені рятувальники, медики. У них спеціальне устаткування, захисні засоби. І повна готовність.



Черговий доповідає

Разом з начальником служби МНС з прогнозування надзвичайних ситуацій та стихійного лиха Миколою Сасюком розмовляємо з черговим керівником оперативної групи Віталієм Загороднім.

— Повну інформацію про надзвичайні ситуації медико-біологічного характеру ми матимемо на 19-ту годину. А за вчорашній день — ось у цих зведеннях, — каже він і пропонує нам кілька аркушів.

В одному з них — чітко позначено місце виявлення тих речовин — у поштових відділеннях, державних установах, на митниці, у приміщеннях засобів масової інформації, помешканнях громадян.

Тут же — інші зведення про виявлення, з яких одразу видно, в якій області, в яких місцях і скільки виявлено об'єктів і випадків з речовинами невідомого змісту. На одній з графічних схем повідомлення про виявлені небезпечні речовини з 16 жовтня по сьогодні.

— Ви запитували мене про динаміку виявлення небезпечних речовин? — каже Микола Макарович. — Її закономірності важко визначити. Ось погляньте: 16 і 20 жовтня було по 2—3 випадки, а 22 жовтня одразу 33. Далі різкі стрибки 24 і 30 жовтня. За

решту днів щодоби було виявлено у середньому до десяти випадків. А тепер подивіться на таблицю вище.

У ній позначено: всього зареєстровано в Україні 370 випадків. Серед лідерів Київ — 130 випадків. Микола Сасюк пояснює: «Через столицю проходить найбільше поштових відправлень, отож, мабуть, через це...»

За столицею йдуть Львівська область — 35 випадків, Крим — 27, Київська область — 19. Затим — Тернопільська, Полтавська, Харківська області. І лише один випадок у Закарпатській.

Різнокольорові кружечки не у всіх

На комп'ютерному зображенні кожної області — невеличкі кружечки. Майже всіх їх поділено на сектори. Кожний сектор має свій колір, що відповідає місцю виявлення речовин. На пошті — зелений, у державних установах — червоний, у помешканнях громадян — жовтий. Мають свої кольори митниці і приміщення засобів масової інформації.

Вимальовується цікава картина. Суціль лише зелені кружечки в Донецькій, Луганській, Харківській, Одеській, Херсонській і Кіровоградській областях. Найбільші чер-



воні сектори у Києві, Чернігівській та Івано-Франківській областях. Майже однакові за розмірами і лише жовто-зеленого кольору сектори у кружечках Миколаївської та Рівненської областей. А зовсім жовтий — у Луцькій...

— Аналіз свідчить, — продовжує Микола Макарович, — переважно всі випадки не що інше, як наслідування дурного прикладу і звичайні жарти. Але зі схеми добре видно, в якій області, де і в який спосіб жартують. Хоча чимало відправлень з порошками мають, очевидно, характер помсти, погроз, залякувань тощо. Як ще інакше їх розуміти?

І дівчатка долучилися

— Хто ж ці відправники чи підкидачі речовин невідомого походження?

— Це — різні особи. Їхні вчинки свідчать про несолідність і низьку свідомість. За даними МВС, серед них багато учнів. Є і дівчата. А ще — психічно чи нервовохворі люди.

— Речовини невідомого походження — це лише порошки чи й щось інше?

— Надсилають чи залишають переважно різні порошки. Їх пересилають у конвертах, залишають в ампулах, старому одязі, іграшках. Крім порошку, пересилають чи підкидають черепашки, гумові насадки для спінінгів, відходи круп, навіть фотоплівки, пакетики з-під кави, чаю тощо.

— Але кожен таку виявлену речовину вилучають і перевіряють. І які результати?

— Так, усі речовини передусім проходять люмінесцентну мікроскопію та інші лабораторні дослідження. Та можна сказати, на щастя, у жодному випадку не виявлено збудників патогенних біологічних агентів. Це повідомлення і формулювання державного санітарного лікаря України.

Дорого коштують державі. Можуть і комусь дорого обійтись

— Добре, що, на щастя... Але на вилучення і перевірку виявлених речовин залучається, мабуть, чимало фахівців?

— Наведу вам один випадок. З листа мешканці

Львова з Чехії посипався порошок білого кольору. Хто посміє запевнити, що то безпечний порошок? Тому на його вилученні й доставці до лабораторії санепідемстанції працювало десять фахівців різних відомств і чотири одиниці техніки. А тепер помножьте це на кількість випадків і уявіть собі, в що обходяться жарти декотрих літніх і малолітніх наших співгромадян? Кажу так, бо не було жодного випадку надходження речовин невідомого походження з-за кордону від іноземців. Останній з Чехії ще ретельно перевіряють.

— Ви вже казали, що жартують переважно хворі люди і школярі. А які заходи вживають за такі дорогі пустощі?

— Є відповідні розпорядження керівництва держави. Як повідомляє МВС, на сьогодні порушено 79 кримінальних справ, пов'язаних з «поштовим хуліганством». У деяких випадках у порушенні карних справ відмовлено у зв'язку з малолітнім віком підозрюваних у скоєнні злочину, або до проведення судово-медичних експертиз та інших перевірок.

— Миколо Макаровичу, що ви, вважаєте за потрібне сказати нашим читачам?

— Як свідчать показники, в останні дні листопада кількість повідомлень про небезпечні речовини знизилася і перебуває майже на одному рівні. Гадаємо, що й ці жарти минуть, як минула нещодавня лихоманка з вибухо-небезпечними предметами.

І все-таки прошу всіх наших співгромадян — батьків і дітей — не допускайте самі і запобігайте подібним випадкам, котрі дорого коштують нашій державі. І що скоріше з цим буде покінчено, то краще.

...Черговий Віталій Загородній зосереджується біля екрана комп'ютера. Ми з Миколою Сасюком залишаємо Кризовий центр. А поруч — готові будь-якої хвилини виїхати на виклик члени мобільної групи швидкого реагування. На вулиці — автомобілі, рятувальники.

— Така готовність, до речі, в усіх обласних управліннях Міністерства з надзвичайних ситуацій, — додає на прощання Микола Макарович...

Побував у Кризовому центрі МНС
Київ ГАЛЬЧЕНКО.
Фото
Михайла ГОЛЯКА.

У номер

3 5 по 14 грудня
2001 року

НАС ПЕРЕПISУВАТИМУТЬ

(Початок на 3-й стор.).

Отже, для уникнення можливих непорозумінь спробуємо пояснити основні положення порядку здійснення перепису.

Як перевірити обліковця тимчасового переписного персоналу?

Тимчасовому переписному персоналу та іншим особам, яких залучають до підготовки та проведення перепису, видають посвідчення за підписом відповідно голови районної, районної в Києві та Севастополі держадміністрації, керівника виконавчого органу міської, районної в місті ради і керівника районного, міського органу державної статистики, а також спеціальний жетон з написом «Всеукраїнський перепис населення 2001 року».

Найголовнішим питанням залишається: «А чи буде порушенням, якщо відмовитися пускати обліковців до своєї домівки?». Відповідальність за такі дії чинним законодавством не передбачено. Навпаки, положення статті 30 Конституції України кожному гарантують недоторканність житла. А саме: не допускається проникнення до житла або до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку інакше як за вмотивованим рішенням суду.

Також уже подекують, що за ненадання даних перепису штрафуватимуть — від 50 до 200 грн. Пояснюємо. Законом України «Про Всеукраїнський перепис населення» чітко не визначено, за які порушення цього закону настає відповідальність.

Статтею 186-3 Кодексу законів про адміністративні правопорушення за ненадання органам державної статистики даних для проведення державних статистичних спостережень або подання їх недостовірними, не в повному обсязі, не за формою тощо, передбачено адміністративну відповідальність, що тягне за собою накладення штрафу — від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, розмір якого становить 17 грн. Але притягнути до адміністративної відповідальності за зазначені правопорушення можна лише службових осіб та осіб, які ведуть підприємницьку діяльність. Тому для громадян у разі ненадання даних перепису відповідальність не настає.

Слід нагадати, що за місцем роботи або служби перепис не здійснюється. В деяких містах пропонують надавати дані телефоном або самостійно подати такі дані, відвідавши ЖЕК за місцем проживання.

Які дані передбачено програмою перепису?

Насамперед запитання, що стосуються житлових умов та права володіння чи користування землею. Запитання переписного листа достеменно встановлюють особу респондента (родинні стосунки, вік, стать, дата та місце народження, сімейний стан, національність, рідну мову, громадянство, освітній рівень, джерела засобів існування, основне заняття, місце роботи за основним заняттям, місце розташування роботи, становище в занятті, тривалість проживання в даному населеному пункті, а також запитання для жінок — про кількість народжуваних дітей та скільки з них живі).

Слід нагадати, що для перевірки правильності проведення перепису з 16 по 20 грудня 2001 року буде здійснено вибіркового контрольний обхід.

Марина КОВАЛЬЧУК.

■ Фотофакт

У Центральному районі Миколаєва, як і в решті населених пунктів, працює штаб із координування та підготовки перепису населення.



Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

Плями: на східцях, у слідстві, на репутації



Плями крові на східцях — перше, що впадає в око, коли підходиш до дверей офісу слов'янської телекомпанії «ТОР». За ці місяці, які минули з часу вбивства журналіста Ігоря Александрова, на світло витягнуто безліч подробиць його професійного й особистого життя. Понад 800 правоохоронців були задіяні для розкриття злочину, відпрацюючи версії і підверсії, півтисячі людей допитано. А плями залишилися...

Останніми тижнями сталися три події, безпосередньо пов'язані зі справою, суперечки навколо якої в Донбасі не вихують. Подія перша — заява Генерального прокурора України Михайла Потебенька про те, що вбивство розкрито і протягом місяця справу буде передано до суду (висловлювання датоване 9 жовтня). Подія друга — робота в області тимчасової слідчої комісії Верховної Ради із розслідування обставин убивства журналіста. Подія третя — приїзд до Слов'янська представників міжнародної організації «Репортери без кордонів» та їхня спроба провести незалежне журналістське розслідування. За іронією долі, саме в цьому жанрі був сильний Ігор Александров. Сьогодні офіційну версію його вбивства піддають сумніву і рідні, і колеги, і народні депутати. Чому?

«Високий і в окулярах»

Офіційні джерела із Генпрокуратури стверджують, що директора ІТРК «ТОР» було вбито помилково. Насправді жертвою мала стати інша людина, адвокат, чий офіс міститься на другому поверсі цього ж будинку. У вбивстві звинувачують мешканця Краматорська, «бомжа», як його назвали представники правоохоронних органів. Замовлення «полякати» адвоката він начебто отримав від такого собі Михалича, із яким познайомився на місцевому ринку. А той, у свою чергу, мав «зуб» на адвоката через якийсь процес із розшулення.

За виконання замовлення обвинуваченому було обіцяно шість тисяч гривень. «Михалич» дав своєму «партнерові» аванс у дві тисячі, адресу в Слов'янську, де працює адвокат, і наводку: «високий і в окулярах». Бейсбольні бити «бомж» начебто знайшов захованими у вказаному місці, у кутку біля входу в приміщення телекомпанії. До призначеного місця дістався на таксі.

— Не може бути! — переконаний Олександр Омеляненко, той самий адвокат, на якого нібито «полював» затриманий. — Я лише рік працюю адвокатом, не набрав ще багато справ, солідних сум, клієнтів. Михалич? У мене багато знайомих «Михаличей». Але справ про розшулення я не вів. Тепер можна із впевненістю сказати про замовлений характер розслідування.

За словами юриста, «зачіпкою» для правоохоронних органів могло стати те, що він і Ігор Александров жили в одному будинку. Обидва діставалися на роботу одним автобусом і працювали в одному офісі. Обидва високі на зріст і носять окуляри. Але зовнішня відмінність надто впадає в око, щоб переплутати. Адвокат — кремезний чоловік двометрового зросту, із коротко підстриженим волоссям, одягається в спортивному стилі (міліцейське минуле!) і працює за ненормованим графіком. Водночас як журналіст носив класичні костюми і краватку, мав світліше волосся і завжди приїздив на роботу в один і той самий час.

— Того ранку я взагалі випадково опинився на роботі, — веде далі Олександр Омеляненко. — Ми їхали з Ігорем, як завжди, я збирався до Артемівська. Ще в автобусі йому сказав: Ігоре, о другій я приїду, зустрінемося, поговоримо. Вийшов раніше, на мене чекала машина із клієнтами, мали їхати до СІЗО. Але я згадав, що забув поставити печатку на документі. Ми заїхали до офісу, і тут всю цю картину застали... Я спізнився на якийсь п'ятнадцять хвилин. Ігор сидів на стільці, лікарі надавали йому допомогу. Кругом кров: калюжі на підлозі, і на сорочку стікала кров. Потім я допоміг довести його до машини «швидкої». Він був ще при свідомості, я одразу: «Ігоре, як, хто?». Але він не міг нічого говорити. І не бачив нічого, але на голос реагував: правіше, лівіше...

Адвокат спостерігав, як проводився слідчий експеримент, і бачив здалеку обвинуваченого. Олександр переконаний, що ця людина ані фізично, ані психологічно не готова скоїти такий злочин: «Щоб ударити людину в голову, нехай кулаком, нехай палкою, треба мати певні навички, підготовку. Удари були акцентовані, спрямовані. Професійні, я б сказав».

Олександр Омеляненко каже, що йому було неприємно, коли заступник Генерального прокурора Сергій Винокуров продемонстрував на прес-конференції його фотографію: «Це було без моєї згоди». Якщо слідство стверджує, що адвоката було «замовлено», а таємничого «Михалича» не спіймано, то чи не може зловмисник таки довести задумане до кінця?

— Для безпеки я звернувся до прокуратури, — каже Олександр Омеляненко. — Це було наприкінці серпня. І слідчий виніс постанову про забезпечення мене і членів моєї родини охороною. Є закон про забезпечення безпеки учасників процесу, мало що. Десь за тиждень мене викликали до райвідділу, кажуть, мовляв, усе це дороге дуже. Треба розташувати людей, харчування, бензин. Я написав заяву, Бог із ним. Дорого, значить дорого. Тим паче що я нікого не боюся.

99 відсотків сумнівів

Від телекомпанії до магазину «Гетьман», де обвинувачуваний у вбивстві начебто спіймав таксі, кількасот метрів. Я їду вулицями серед дня, туди-сюди снують люди і машини. Маршрут, яким начебто пробіг (чи пройшов) краматорський «бомж», досить поживлений. Кілька хвилин до восьмої ранку — час, коли провінція уже розпочинає роботу. Невже ніхто не помітив?

Чимало запитань виникло і у членів тимчасової депутатської комісії, які приїздили до області.

— По двох питаннях ми не отримали інформації, — розповідає голова комісії народний депутат України Анатолій Хмельовий. — Нам не дали змоги зустрітися із підозрюваним, цим бомжем. І не надали запису слідчого експерименту, як привозили сюди обвинуваченого. Старший слідчий сказав, що касета знаходиться десь на експертизі. Далі ми звернулися до Генеральної прокуратури з тим, щоб цю обвинуваченому надали запропонованого нами захисника. Тим паче що ми виявили — більшість слідчих дій були без адвоката. Чому ми не довіряємо нинішньому адвокату обвинуваченого? Вона одразу погодилася, що це істинний вбивця. Якщо вона погодилася, то як буде захищати його інтереси?

Народний депутат каже, що на 99 відсотків не погоджується із офіційною версією, яка висунута слідством. Він переконаний, що на початку розслідування правоохоронні органи працювали дуже ретельно і сумлінно, справді намагаючись розкрити вбивство.

— Але після візиту чи то Марчука, чи то Генпрокурора вже стали відпрацьовувати зовсім іншу версію. Гадаю, рішення приймалося політичними органами «нагорі», — резюмує голова комісії.

Ігор Александров був «незручним» для влади журналістом, нагадує народний депутат. Саме тележурналіст кілька разів надавав ефір колишнім співробітникам Краматорського відділу з боротьби з організованою злочинністю Михайлу Сербіну та Олегу Солодуну, які звинувачували місцеве міліцейське керівництво у зв'язках із криміналітетом та називали ймовірних, на їхню думку, замовників низки гучних убивств. Під час зустрічі із народними депутатами колишні офіцери міліції заявили, що після вбивства журналіста зникли всі відеозаписи передач за їхньою участю, а також підготовлені для майбутніх ефірів матеріали. Зникли —куди?

Анатолій Хмельовий пригадує, що ще на початку цього року Ігор Александров у приватній розмові сказав, що збирається балотуватися на майбутніх виборах міського голови Слов'янська. «Враховуючи популярність передач Ігоря, шанси в нього були досить високими, — переконаний народний депутат. — Я гадаю, про це стало відомо комусь».

Суворий допит

Про зустріч зі старшим слідчим Генеральної прокуратури Володимиром Голиком, якого відряджено до Слов'янська для розслідування справи вбивства журналіста, представники «Репортерів без кордонів» домовилися за тиждень до поїздки. І ось ми, журналісти, разом із «Репортерами» у міській прокуратурі. Секретарка в приймальні повідомляє, що старшого слідчого терміново викликали до Києва і що він з'явиться на роботі завтра. Але і наступного дня зустріч не відбулася. У приймальні сказали, що зв'язатися зі слідчим неможливо, бо він у дорозі.

І все-таки читач має знати офіційну думку у справі Александрова. Кілька цитат із прес-конференції заступника Генерального прокурора Сергія Винокурова, яку він провів у Слов'янську.

Про обвинуваченого у вбивстві: «Ему предоставлен квалифицированный адвокат. На сегодняшний день все его показания тщательно проверяются и все, что он говорит, подтверждается проведенными следственными действиями. Ему официально предъявлено обвинение, и судом избрана мера пресечения в виде ареста. Его очень долго и подробно, с пристрастием, допрашивал судья в присутствии адвоката в судебном заседании. И обвиняемый подтвердил свои показания в суде».

Про обставини вбивства: «Но даже если



Офіційну версію вбивства піддають сумніву і рідні, і колеги, і народні депутати

я вам скажу, что, допустим, был один человек или двое — что это даст для населения? Абсолютно ничего не даст. Конкретика такая нужна, не известно для чего и кому...».

Про особу обвинуваченого: «Если я вам сейчас начну рассказывать о личности этого человека, я должен объективно сказать, что это за личность — правильно? Я не исключаю, что то, что я вам скажу, оно будет в какой-то степени опорочивать этого человека, чего я не имею права делать».

Про слідство: «Лицо, совершившее его (преступление), исполнитель установлен. Однако следствие — подчеркиваю, следствие — не закончено. Оно в активной стадии установления всех обстоятельств этого преступления».

У відповідь на запитання, чи справді обвинувачений був сам: «Вот тут можете пофантазировать: ведь это же платное преступление, за него какая-то сумма дается. Не нужно же делить, а человеческая психология, она ...».

Про резонанс у пресі: «Должен вам сказать, что любая информация, которая выходит сейчас в прессе, к большому сожалению, ни одна из них не оказала ни малейшей помощи. Только вред».

Про замовника вбивства: «Заказчик нам известен. К сожалению, мы его не можем найти сейчас. Мы могли бы найти его быстрее, но он тоже читает прессу».

Майбутнє телекомпанії — в руках засновника. Точніше, у гаманці

Колеги Ігоря Александрова одностайно сумніваються в оприлюдненій слідством історії.

— На мій погляд, це просто абсурдна версія, — вважає головний редактор ІТРК «ТОР» Тетяна Певень.

— Не віриться, — знизує плечима виконуючий обов'язки директора телекомпанії Сергій Чернета (це він 3 липня почув крики і метушню і виявив пораненого колегу). — З усім можна погодитися, може трапитися найнесподіваніше. Але мене хвилює, і я не можу цього прийняти — чому злочин мав такий показовий характер. Саме на роботі. У такий час. При наявності людей, вранці... Цього я не можу прийняти.

Співробітники телекомпанії пригнічені й виснажені. Про те, якими методами велося слідство, розповідає Тетяна Певень:

— Відчувався дуже великий прес на весь наш колектив. Складалося враження, що у правоохоронних органів перші два місяці стояло завдання знайти вбивцю або принаймні замовника серед нас. Офіційно мене допитували двічі, неофіційно — я не можу згадати, скільки разів. У найнепідходящих місцях. Наприклад, у лісі. У вихідні викликали з дому. Вони називали це «дружньою бесідою». Відмовитися? Знаєте, коли кажуть, мовляв, ви не хочете допомагати слідству, ви даєте привід думати, що ви якось причетні до цього, вам є щось приховувати... Нам не було чого приховувати, і ми хотіли, щоб це було розкрито.

(Такими методами, за словами народного депутата Анатолія Хмельового, слідство намагалося отримати докази вбивства із ревності).

У свою чергу рідні Ігоря Александрова, зокрема дружина Людмила та син Олексій, заявили, що розслідування вбивства супроводжувалося... стеженням за родиною вбитого. Незважаючи на запити, з'ясувати, хто ж саме виявляв пильну увагу до пересування членів сім'ї тележурналіста та їх телефонних розмов, не вдалося.

(Атмосферу стеження «всіх за всіма», що нею супроводжувалося слідство, журналістам, які писали про ці події, довелося відчувати на собі. Водночас, коли на цвинтарі лунали промови над труною із тілом Ігоря Александрова, якийсь чоловік переписував номери всіх автомобілів, які прибули на похорон. Вдруге редакційний автомобіль «Голосу України» потрапив «на олівець» пару тижнів після похорону: співробітники правоохоронних органів, які чергували біля будинку, де живе вдова журналіста, фіксували інформацію про відвідувачів. З якою метою?).

Про становище телекомпанії Сергій Чернета розповідає неохоче. Тривають переговори із новими засновниками — рекламно-інформаційною агенцією «Серебряний век», є багато невіршених питань із технічним переоснащенням і отриманням нової ліцензії. Складається ситуація, коли відповідь на запитання, бути чи не бути компанії, і якою саме їй бути, залежить виключно від волі і товщини гаманця засновника. «Інтелектуальний капітал», тобто професіоналізм і досвід творчого колективу, його вміння робити актуальні, гострі і об'єктивні програми — нині все це залишається незатребуваним. Із ефіру давно зникли новини і суспільно-політичні програми. У програмі мовлення — фільми, розважальні передачі і оплачені рекламні сюжети.

Можна висувати які завгодно версії убивства журналіста, можна піддавати сумніву докази і сперечатися про мотиви. Незаперечне одне: Ігор Александров та створена ним телекомпанія уособлювали вільне слово у Північному Донбасі. Тепер в ефірі — бойовики та трилери, сюжет яких видається казочкою для дошкільнят у порівнянні із тим, що трапилося у Слов'янську. А перше, що впадає в око, коли піднімаєшся східцями до офісу телекомпанії, — незмиті сліди крові нашого колеги.

Ліна КУЦЬ.

Талант, пронесений крізь роки

Олександр Шевченко.
Це він написав:

«Від козака до академіка
і про звияги, і руїни
Ллють голос свій до твого
келиха,
А п'ють же — «Голос
України»».



Наперекір долі

Ні, у цьому Центрі не скасовують страшні судові і лікарські вироки. Тут навчають виходити в життя із-за психологічних і фізичних «в'язничних ґрат», які відділяють світ хворого від здорових, щасливих людей. Тому й «Відродження», що тут просто навчають жити за принципом — «Ми такі само, як усі». Тут навчають і змушують відчутти себе, людину безпомічну — корисною, потрібною, значущою, хай у межах власного родинного оточення. І найближчим часом давати таким хлопцям і дівчатам (переважно в таку халепу через небачність потрапляють молоді) фах бухгалтера і комп'ютерника. Вже й комп'ютерну техніку завезли. Але й тут трапляються інколи чудеса, коли хворий, всупереч страшному діагнозу, який навічно приковував до ліжка чи інвалідного візка, встає на ноги.
Так само, як колись устав і пішов сам засновник і керівник цього Центру І. Марусевич.

За столом сидить сильний, гарний сорокарічний чоловік. І тільки коли він встає й виходить із-за столу, розумієш, як важко йому годинами сидіти, розв'язуючи найрізноманітніші питання, і як непросто ходити. Та він сам обрав оте «непросто ходити», аніж просто лежати. І щасливий... Бо, можна сказати, цілком щасливо склалися його життя. Приречений спочатку на смерть, потім на повну непорушність, він зумів устати на ноги, знайти на диво віддану красуню-дружину, виростити двох чудових дітлахів, які вже майже дорослі, виховати їх гідними людьми і відкрити власну справу — оцей Центр реабілітації.

Інколи він гадає, що, може, Бог і врятував йому життя, дав, хай відносно, здоров'я, щоб він робив таку потрібну справу. ...Спортивний, непитущий хлопчина, який серйозно займався легкою атлетикою, на день Івана Хлопала, відпочиваючи з хлопцями зі свого цеху на Десні, пірнув у безпечному місці й — не виринув. Друзі спочатку вирішили, що той хоче їх налякати, потім перелякалися самі. Витягли на берег Іванка вже без ознак життя. Добре, що поряд, на щастя, рибалив хірург. Він одразу поставив жалювий діагноз, хлопці побігли телефонувати до «Швидкої», випрохавши на дачі в господарів старі двері, обережно донесли товариша до машини.

Вісім діб Іван Марусевич

Харків'янин Олександр Якович Шевченко, призер газети «Голос України» — автор більш як 50 пісень. Народився він 1923 року в селі Павлиш Кіровоградської області в родині вчителів. Через все своє життя проніс він любов до мелодійних звуків рідної української мови. Батько малого Сашка, талановитий скрипаль, навчив сина любити й цінувати музику, тому ще в дитячі роки хлопчик робив перші спроби в написанні пісень і віршів. На жаль, життя обдарованого поета й пісняря склалося так, що він не мав змоги отримати професійної музичної освіти. Після того, як 1938 року репресували батька, Сашко пішов працювати токарем, щоб допомогти матері прогодувати сім'ю. У воєнні роки він постійно проявляв свій музичний талант, був заспівувачем роти, виконуючи стройову пісню «Вперед, вперед...», автором якої був сам. Останніми днями війни в Потєсдмі відбувся огляд самодіяльності, після якого його, переможця Олександра Шевченка, запрошували до ансамблю окупаційних військ Німеччини. Після закінчення війни Олександр Якович, працюючи в обкомі профспілки електриків, був організатором конкурсів токарів, штукатурів. І у власній родині він нікому не давав нудьгувати — разом з дітьми випускав стінгазету «Дружні дітлахи». Незважаючи на свій поважний вік, Олександр Якович Шевченко двічі на

ку, дали путівку до санаторію. Та про роботу й мріяти не доводилося. Разом з друзями молодша сестра допомагала йому добиратися до піщаного пляжу, і він до знемоги утужив пісок: падати було не боляче, і ноги краще розробляти — навантаження. Та апатія часто охоплювала його: хто він тепер у цьому житті? Друзі пригадали, що колись Іван разом з ними весело вів комсомольські заводські дискотеки. Умовили. Спробував — ніби нічого вийшло. Придбав магнітофони, колонки, отримав дозвіл на проведення молодіжних вечорів — і зробився диск-жокеєм. Матеріально стало легше. На одному з вечорів він просто не міг відвести погляду від комсорга-майлара Тетянки. Закохався одразу й навіки. Він соромився своєї інвалідності, вона робила вигляд, ніби того не помічає. Не могли набалакатися, їздили до театрів, на концерти. І одного разу він начебто жартома запропонував: «Виходь за мене заміж». І вона, начебто жартома, погодилася. А подумавши, він запитав: «А що твої батьки скажуть?» «Ось мамина адреса, — не розгубилася вона. — Запитай».

Мамі на той час вона вже розповіла, що закохалася в хлопця, що в нього отаке лихо... І мама розумно розсудила: ну якщо це любов... А Іванові відповіла: «Якщо ти потрібний моїй доні, будеш потрібний і мені». А за дев'ять місяців після весілля у них народилася дівчинка — хлопчик і дівчинка. Оленка та Іванко-молодший. Назбирані на народження дитини гроші одразу розтанули: на двох удвічі треба. Отоді Іван і знайшов другу роботу, зайнявся фотографією. Майстерність опанував швидко, а от заряджати апарат, проявляти плівку, друкувати знімки майже однією рукою — це далось важко. Він фотографував шкільні й дитсадкові свята, знімав на дискотеках. Якось крутилися. Тетяні також непереливки було з двійком слабеньких дитинчат, але не скиглили. Навіть на ненову машину спромог-

рік бере участь у концертах у шпиталі інвалідів Великої Вітчизняної війни, на яких виконує власні вірші і пісні. Вже кілька років він співає у хорі «Ветеран» ЦПКВ ім. Горького, в репертуарі якого «Пісня про Харків», котру написав Олександр Якович. Спеціально для II Міжнародного конкурсу виконавців на українських народних інструментах ім. Гната Хоткевича він написав пісні «Ой, бандура, бандура» і «Українська пісня». На золоте весілля, яке святкували 1998 року Олександр Якович зі своєю коханою Галиною Мар'янівною, зібралася вся їхня велика родина — четверо дітей, семеро онуків і два правнуки. Всі вони пишуться своїм дідусям, а онучка Оленка навіть їде його столами — у сім років написала свого першого вірша. Газету «Голос України» Олександр Якович Шевченко передплачує з першого номера. І хоча тепер через хворобу він не виходить на вулицю, але залишається дуже активним, продовжує працювати пером і вже приготував новий вірш, присвячений улюбленій газеті. А вірші для «Голосу України», які пролунали на радіо «Ера» на «Промені» 23 листопада, надруковано в нашій газеті за 29 листопада. Добра Вам і здоров'я, Олександр Яковичу!

Катерина ТИШКУЛ.

Харків.

лися, бо ж без неї, як без ніг. Дякували долі й Богові, що у них усе гаразд. Отоді й попросила їх релігійна громада допомогти — розвезити гуманітарну допомогу інвалідам. Надивилися Марусевичи горя — і народилася ідея створити Центр реабілітації. Зареєстрували Центр, дали їм у Мінському районі спустілий дитячий садок, і почав Іван займатися з підлітками-інвалідами. Їхня команда на фестивалі «Повір у себе» завоювала мало не всі призи. А головною перемогою Марусевича було те, що хлоп'ята заохотили жити! Згодом до реабілітаційного Центру Марусевича почали приїздити й дорослі. І звідусіль. Він мріє, щоб такі центри було відкрито хоча б в обласних містах. А переживає чужу біду, як власне горе: — Людину виносять із лікарні після нейрохірургічної операції і прирікають на багатомісячне обтяжливе лежання на самотині — це вирок довічної нерухомості. Хто з ним буде панькатися, консультувати, допомагати долати себе? Хто скаже суворо: ти приїхав сюди працювати, ти хочеш нормально жити. Як у «Відродженні» відроджують віру в себе? Порізнюмо. Тут психологи всі — від нянечок-кухарів, котрі тут власних дітей лікували чи лікують, до масажистів і лікарів-консультантів. Тут людину треба поступово від нерухомості привчити до руху. Надихнути, змусити. Майстерність фотографа стала в пригоді. На стенді знімки. Ось Наталка, котру після автокатастрофи принесли на ношах, а за рік вона власними ногами пішла додому. От Сергій з ціпком на сходах. Також пірнальник. Сказав, що пробуде три дні і думав тільки про те, як воно простіше піти з життя. Дві операції, кілька місяців у Центрі. І ось: життя, з'ясувалося, не така вже й безнадія, а гарний приклад також заразливий. Мав рацію стародавній філософ: «Той, хто перемагає інших, — сильний, хто перемагає себе — могутній». Зінаїда СТАРОВОЙТОВА.



Напишу вам і я...

Де правда?

Усій нашій родині дуже подобається «Голос України», адже він дуже об'єктивно висвітлює всі сторони нашого життя. Окремі публікації обговорюємо сімейно — з дітьми й онуками, а буває, із сусідами разом. Прошу, поясніть, будь ласка, ще раз ситуацію з передплатною ціною. Знаю, що в газеті була зазначена ціна 32,10 гривні, а ми чомусь заплатили 36 гривень. На пошті нам сказали, що дотримуються каталогу і різні публікації їм не закон.

Василь ШУКАЛ,
пенсіонер.

Береза
Глухівського району
Сумської області.

Спасибі за газету!

Сім років передплачую вашу газету. Трапляється, за нашого гідного життя відмовляєш собі у шматку хліба, але «Голос України» намагаюся передплатити. Спасибі за газету! Ви прагнете дати різнопланову, об'єктивну інформацію про події, що відбуваються, а також події минулих років. Сергію Правденко, так тримати! Особливі мої симпатії журналістам Людмилі Коханець і Анатолію Беню! Здоров'я вам усім, тим, хто створює таку цікаву газету, і всіх благ. Надсилаю квитанцію на участь у розіграші призів на 2002 рік.

З повагою,
Анатолій ВЛАДИМИРОВ,
пенсіонер.

Кривий Ріг
Дніпропетровської області.
Від редакції: на квитанції вибито підписну ціну на рік — 34 гривні 20 копійок.

Роздратував

поштовх працівників

Передплачую «Голос України» вже кілька років і дуже задоволений його змістом. На жаль, передплачувати доводиться поквартально, бо багато грошей їде на ліки. І попри труднощі все одно читатиму «Голос України» до кінця свого життя. Насилу дівстався до щостого поштового відділення, щоб оформити передплату на перший квартал 2002 року, але мені категорично відмовили. Показавши номери газет з матеріалами про тарифи і порядок передплати, я ще більше роздратував працівників пошти. Довелося тремтливими руками заповнювати бланки, після чого мені виписали квитанцію, в якій вартість передплати не відповідає опублікованій у газеті. Прикро, адже ми, ветерани, страждаємо матеріально і морально від бездушного ставлення до нас. Хотілося б знати, хто правий в цій ситуації?

З повагою,
Василь СКУЙБІДА.

Пологи
Запорізької області.

Люди живуть дедалі гірше

«Голос України» передплачую з 1992 року. Читати його цікаво, особливо історичні матеріали про Україну. За цими публікаціями можна вивчати історію нашої держави. Деякі статті з газети вирізаю і розвішую на дошці оголошень у нашому стоквартирному будинку. Людям старшого покоління прикро, що держава не повертає їхніх заощаджень, адже їм тепер потрібно придбати товари найпершої потреби, ліки. Заробити вони не можуть, пенсії не вистачає — не життя, а тільки величезні суми в ощадбанках. Втішає те, що деякі депутати не залишаються осторонь проблем народу, у своїх виступах захищають його. Але це дуже мало, люди втрачають віру, бо живуть дедалі гірше. Те, що пенсію підвищили на п'ять гривень, ніякого покращання не дало.

Володимир ДЕНИСЕНКО.

Мелітополь
Запорізької області.

Цих ми вже від'єднали



Золота осінь вузу-ювіляра

Як засвідчують дані ЮНЕСКО, Харківська державна зооветеринарна академія входить до першої світової двадцятки вищих навчальних закладів, які готують зооінженерів та фахівців з ветеринарної медицини. Одному з найстаріших вузів України пощастило — його очолив досвідчений керівник і талановитий учений, вихованець харківської зооветеринарної школи, а нині член-кореспондент УААН, доктор ветеринарних наук, професор Валерій ГОЛОВКО.



Ще донедавна навчальні корпуси зооветеринарного інституту були напівзруйновані. Упорядкування території інституту стало першою справою нового ректора. Тепер зовнішній вигляд інституту змінився — у мальовничій замиській зоні з'явилися ставки, в яких плавають лебеді, чудовий розарій, оновлені лабораторні корпуси, відремонтовані гуртожитки. Студентський комплекс цілком відповідає новому статусу навчального закладу — до дня свого 150-річчя зооветеринарний інститут набув права йменуватися академією. Валерій Головка вірить у те, що це перетворення допоможе вузові увійти в світову систему освіти і розпочати підготовку фахівців з ветеринарної медицини та зооінженерії європейського рівня.

Ветеринарна освіта у Харкові розпочалася з кафедри лікування худоби Харківського університету на початку XIX століття, що дає підстави

казати про 200-річну історію ветеринарії у цьому регіоні. 1851 року тут з'явилося ветеринарне училище I розряду, яке в ті часи прирівнювалося до інституту. Об'єднання двох вищих навчальних закладів — ветеринарного та зоотехнічного відбулося 1960 року, відтоді й існує зооветеринарний інститут.

Тут одержали освіту 32 тисячі ветеринарних лікарів, зокрема фахівці з 78 країн світу. Серед випускників — відомі науковці зі світовим іменем, працівники департаменту ветеринарії. Сьогодні в академії працюють керівник наукової школи на кафедрі великого тваринництва Ю. Рубан, відомий анатом Г. Фоменко, члени-кореспонденти УААН А. Маменко, В. Кандиба, професор В. Апатенко та багато інших.

Зооветеринарна академія відкрила навчально-консультативні пункти в Донецькій, Луганській, Запорізькій та інших областях України. Цього навчального року майже вдві-

чі збільшено прийом студентів у Харкові. Але найголовніше, в процес навчання введено нові спеціалізації з ветсанекспертизи, ветеринарної фармації, лабораторної справи, хвороб дрібних тварин тощо. Вперше в Україні в зооветеринарній академії до навчального процесу було введено нову дисципліну — біологічну етику, що сприяє впровадженню принципів гуманного, морального ставлення до живих істот.

З 2001 року докладають зусиль для відродження тваринництва в Харківській області. На замовлення обласної адміністрації науковцями академії було розроблено програму «Резерви та методи збільшення продуктивності тваринництва в Харківській області». Вона може стати керівництвом до дії для інвесторів, зацікавлених в успішному розвитку різних галузей. Реалізація програми залежить не тільки від зусиль адміністрації та керівників, а й від високої якості підготовки зоотехніків та ветеринарів.

Для успішного розвитку тваринництва, на думку науковців академії, дуже важливо вивчати ринок, шукати раціональних шляхів впровадження новітніх біотехнологій. Не слід забувати про генетику та селекцію сільськогосподарських тварин. Необхідно зберегти вітчизняний генофонд порід, які за продуктивністю хоч і посту-

паються закордонним, але найбільш пристосовані до місцевих умов утримання. Все це сприятиме виробництву на території нашої області великої кількості сільгосппродукції. Над розв'язанням цієї проблеми і працює академія.

Окрім програм з фундаментальних проблем зооветеринарії, на кафедрах академії проводять практичні дослідження проблем, актуальних на сьогодні. Чимало розробок буде реалізовано в Східному центрі з вивчення нейроінфекцій та пріонних захворювань, що його створюють при академії. Академія одержала підтримку зарубіжних партнерів з Євросоюзу за системою «Темпус-проект». Це дало змогу не тільки розширити інформаційний простір шляхом розміщення відомостей про наукове життя вузу на сайті в Інтернеті, а й одержати значну фінансову допомогу для підготовки ветеринарів нового європейського зразка.

Нині Харківська державна зооветеринарна академія — це один із авторитетніших навчально-наукових зооветеринарних центрів зі сталими традиціями, оригінальними ідеями та високоосвіченими викладачами.

Колектив академії упевнено дивиться вперед, в майбутнє нової України — процвітаючої та освіченої.

Катерина ТИШКУЛ.

Харків.

Як Гуров за футболістів помстився

Бокс

Вирушаючи до Англії, де впродовж місяця готувався до титульного поєдинку ще триразовий на той час чемпіон Європи серед професіоналів у важкій вазі, вихованець маріупольського боксу, а нині киянин Олександр Гуров, пообіцяв мерові Києва Олександрові Омельченку, що покауте суперника.

А події відбувалися в німецькому Дортмунді. Суперником за європейський пояс у нашого богатира був молодший із братів Меїв — Рудигер — володар поясів інтерконтинентального чемпіона за кількома версіями. Старшого — олімпійського



чемпіона-92 — Гуров побив у аналогічному поєдинку торік. Отже, готувався реванш братів.

— Напередодні поєдинку, який, до речі, організували на найвищому рівні, — розповідає президент НЛПБУ Михайло Зав'ялов, — Рудигер Мей дуже нетактовно говорив про свого суперника. Обіцяв розтерти його в порошок і помститися за брата. Зрозуміло, що все це підігрівало ще й місцева преса і телебачення. Акцентували на тому, що німець ще не знав поразок на професіональному ринзі. Тому Гурову нема чого «ловити».

А коли почався бій, з розбурханих трибун «Вестфаленарени», які зібрали десять тисяч надто темпераментних уболівальників, лунали вигуки: «Рудигер! Зроби його, як тут вчинила це німецька футбольна збірна з українською!»

Зрозуміло, що Гуров добре чув отой лемент і був зовсім іншої думки про все те. Тому й узявся за справу серйозно, без розвідки. Щоправда, і Мей підготувався добре. Принаймні протягом трьох раундів він поспішав, нагнав темп, діючи на випередження. Був дуже пильний, не забуваючи про сильний нокаутуючий удар українця. І недарма боявся.

У четвертому раунді потужним правим боковим наш Олександр звалив німця долі. І той впродовж десятка хвилин не міг звестися. Красива і переконлива перемога!

Тому нас неабияк здивували події, які відбувалися на прес-конференції. Прикро вражений поразкою, батько боксера звинуватив Гурова у... жорстокості(?). Так і хотілося сказати

тому панові, що він помилився у виборі виду спорту для синів. Ліпше відвів би їх свого часу до балетної школи. Навіщо тоді, дозволяє запитати, було лізти на професіональний ринг? Та ще й розп'якувати про реванш за брата. Якщо взявся за справу, то треба робити, а не базикати.

А завжди скромний Гуров не без гордості сказав, що здобув перемогу Україні, собі і не приховував, що прагнув помститися за наших футболістів.

— І що далі робитимуть наш чотириразовий чемпіон і його незмінний наставник Сергій Бахмутов?

— Ми разом написали листа-подяку до Європейської боксерської асоціації. Олександр уже завоював чотири титули на континенті, здобувши неабиякий авторитет і шану. Тепер він відмовляється від подальших європоєдинків. Нині варто думати про нові висоти.

— Які саме?

— Відомий промоутер Френк Уорен запропонував нам співпрацю. Так само вчинили представники «Ліонкорпорейшн». Це команда славного британця, абсолютного чемпіона світу Леннокса Льюїса. Нам запропонують конкретні умови, а ми подумаємо, до кого пристати. За будь-якого рішення Гуров готуватиметься, проведе впродовж року п'ять рейтингових поєдинків. І після цього зможе посперечатися за звання чемпіона світу.

— За якою версією?

— Сашко має перший рейтинговий номер у WBA і, найпевніше, буде перший також і у WBC. Це найпрестижніші світові асоціації. До речі, я оце зараз вирушаю на щорічний конгрес WBC, який відбудеться 4—8 грудня у місті Патай (Тайланд).

В. Б.

На знімку: чотириразовий чемпіон Європи серед професіоналів Олександр Гуров.

СУСПІЛЬСТВО

Спорт

Кубок Девіса обирає Париж

Теніс

Мельбурн. Збірна Франції удев'яте виграла Кубок Девіса, перемігши у фіналі збірну Австралії — 3:2. Все вирішувалося в останній зустрічі. Ескюде взяв гору над Артурсом — 7:6 (7:3), 6:7 (5:7), 6:3, 6:3. Зрозуміло, що австралійці, які мали у своєму складі першу ракетку світу Х'юїтта, були дуже засмучені. Тому, піддавшись емоціям, їхній тренер-капітан Джон Фітцджеральд насмілюся заявити, що варто подумати про відміну цього турніру, «бозна-колишнього, що пережив себе»...

Обмінялися уколами

Хокей

Чемпіонат СЄХЛ. «Сокіл» (Київ) — ХК «Гомель». 5:2 і 1:5.

Кому щасливий квиток, кому...

Футбол

Пусан (Корея). Тут відбулося жеребкування груп фінальної частини чемпіонату світу 2002 року.

Група А. Франція, Уругвай, Данія, Сенегал.

Група В. Іспанія, Парагвай, ПАР, Словенія.

Група С. Бразилія, Туреччина, Коста-Ріка, Китай.

Група D. Португалія, Корея, Польща, США.

Група E. Німеччина, Камерун, Ірландія, Саудівська Аравія.

Група F. Аргентина, Англія, Нігерія, Швеція.

Група G. Італія, Хорватія, Мексика, Еквадор.

Група H. Росія, Бельгія, Японія, Туніс.

«Дуплет» ШЕВЧЕНКА

У черговому матчі італійської Серії А «Мілан» удома переміг лідера турніру «К'єво» — 3:2. Два м'ячі (один з пенальті) у переможців забив Андрій Шевченко, що чомусь викликало неабияке роздратування у хлопчика-«коментатора», який вів репортаж на каналі СТБ.

Перше коло завершено

Чемпіонат України. Відкладений матч 9-го туру. «Металург» (Донецьк) — «Динамо» (Київ). 0:0.

На 90-й хвилині динамівець Чернат не реалізував пенальті.

«Металург»: Нікітін, Яксманицький, Котов, Ковальов, П'ятенко, Коваленко, Зотов, Шищенко (Акопян, 90), Воскобойник, Селезньов (Андрієнко, 62), Дранов (Згура, 76).

«Динамо»: Рева, Гусін, Федоров, Головка, Гавранчич (Чернат, 66), Шацьких, Мелашенко, Белькевич, Гоане, Несмачний, Пеев.

На 60-й хвилині з поля вилучено донецчанина Яксманицького (два попередження).

Арбітр — Андрій Шандор (Львів).

30 листопада. Донецьк. Стадіон «Шахтар». 15 000 глядачів.

	В	Н	П	М	О
Шахтар	10	3	0	29—8	33
Динамо	10	3	0	31—5	33
Карпати	7	3	3	17—14	24
Металург Д	6	4	3	22—11	22
Металіст	6	2	5	18—19	20
Металург Зп	5	3	5	11—12	18
Дніпро	4	5	4	12—12	17
Металург М	4	3	6	14—18	15
Поліграфтехніка	3	5	5	11—17	14
ЦСКА	4	1	8	11—15	13
Кривбас	3	4	6	16—26	13
Таврія	3	2	8	13—24	11
Ворскла	2	3	8	7—16	9
Закарпаття	2	3	8	15—30	9

Завершальний матч першого кола відзначався безкомпромісністю. Господарі, виявивши неабиякі бійцівські якості, чинили гідний опір чемпіонам з першої і до останньої секунди поєдинку. Навіть тоді, коли залишилися вдесятьох. От би «Металург» так само заповзятю діяв не тільки проти динамівців, а й проти земляків із «Шахтаря». На жаль, такого не бачимо.

Запам'яталася ця зустріч і ганебною поведінкою трибун. За слова, які лунали з вуст тисяч, у буденному житті притягують до карної відповідальності.

І про арбітра Шандора, який вилучив з поля Яксманицького, не зарахував гол у ворота «Металурга» і, насамкінець, призначив пенальті у ворота господарів. Якщо керуватися емоціями, то буде один висновок. Та його краще зробити фахівцям. І нехай він буде справедливий.

Добірку підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: Сергій Шищенко разом із колегами по команді доводять Андрієві Шандору, що пенальні він призначив несправедливо.



Фото Олега ЯРОВОГО (УНІАН).

Після вихідних Свічка, яка не згасне

«Голос України», 4 грудня 2001 року. № 229 (2729)

Пам'ять



Видання

Соло свічі

Її поезія аж надто жіночна, щоб бути лише жіночою. Зворушлива й чарівлива в живій динаміці поетичних строф, вона своєю мелодійністю вийшла з праглибин народних піснених витоків. Так відгукнулася на творчість Лілі Золотоноші відомий продюсер Маріанна Жосан.

Ліля — автор поетичних книжок «Женские сны», «По закону огненной спирали» і віршів до низки популярних пісень. Зокрема, її пісню «Горобина ніч» за Оксаною Білозір співає вся Україна.

І ось днями побачила світ третя збірка Золотоноші «Соло свічі». Вірші талановитої поетеси такі свіжі та оригінальні, що критики в один голос кажуть, що її поезія — явище непересічне в сучасній літературі.

Наталя РОМА.

«Хай завжди буде смачно!»

Акція

— написав 10-річний хлопець у книзі відгуків учасникам Другого фестивалю кулінарного мистецтва України, що відбувається у столичному Палаці спорту. В ньому беруть участь понад 200 підприємств та організацій громадського харчування з 16 регіонів України та з-за кордону.

За словами організаторів фестивалю, Київської міської державної адміністрації, АТ «Київський міжнародний контрактний ярмарок», Асоціації кулінарів України, Київського національного торговельно-економічного університету, його мета — відображення розвитку ресторанного бізнесу в країні. Тут також презентують обладнання, аксесуари, харчові продукти та напої.

Головною подією фестивалю є «Кулінарний салон-2001», у рамках якого вперше в країні

проводять чемпіонат з кулінарії (номінації: «кондитер», «кухар»), чемпіонат барменів та всеукраїнський конкурс офіціантів.

А гості виставки ще й сьогодні переконуватимуться в майстерності кондитерів, що втілилися в смачні шедеври — від простих троянд до зимових фантазій, симфоній на морські теми і архітектурних світових пам'яток.

Тут знайомилися і з вишуканою азіатською кухнею, зокрема для любителів екзотики радили горілку «Змія», настояну на дев'яти... плазунах, укуси яких — отруйні.

Загалом усі були одностайні в тому, що традиції кулінарного мистецтва та старовинної української кухні відроджуються. А іноземний гість, побачивши на прилавку наші національні страви, радісно вигукнув: «Хай живуть українські вареники!»

Наталя ЯРЕМЕНКО.
Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.



Редактор номера Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Буковина гідно пошанувала свого ушанованого співака, народного артиста України, лауреата премії імені Тараса Шевченка Назарія Яремчука. 30 листопада йому виповнилося б п'ятдесят. На жаль, митець відійшов у вічність. Однак залишив після себе великий пісенний скарб.

Урочистості взяли старт у районі Вишня, де розпочинав свою творчу діяльність у складі легендарного ансамблю «Смерічка» Назарій. Вечір пам'яті відбувся й у Чернівцях. У приміщенні обласної філармонії своє мистецтво демонстрували музичні гурти чернівецьких ресторанів. Такий фестиваль започаткував сам Назарій. Щоб несли людям українську пісню.

Своєрідно відзначила ювілей ушанованого співака та його творчих побратимів громада села Глибочок Сторожинецького району. Тут відкрито одразу три нові вулиці, що ведуть до місцевого храму. Їм надано імена Назарія

Яремчука, Володимира Івасюка та Івана Миколайчука.

З ініціативи Чернівецької облдержадміністрації в Інтернеті відкрито сайт, присвячений життю і діяльності буковинського соловейка, повідомляє наш кореспондент Василь БАБУХ.

* * *

Вшанували пам'ять буковинського соловейка і у столиці. Концерт «Пісні Назарія Яремчука — для тих, хто пам'ятає», відбувся в національному палаці «Україна» Звичайно, головна увага глядачів була прикута до нащадків Назарія — синів Дмитра і Назара та юної доньки Марійки. Зал захоплено вітав виступ

Дмитра з пісню «Сонце в твоїх очах», спільне виконання Дмитром та Назаром творів «Задивлюсь у твої очі» та «Гай, зелений гай». Справжнє зворушення у серцях глядачів викликала юна Марійка, що виступила з пісню «Ліхтарики».

Тепло зустрів зал творчого побратима і друга Назарія Яремчука народного артиста України Павла Дворського, який проспівав пісні, що принесли їм всенародну шану і любов, — «Писанка», «Стожари»... Вшанувати пам'ять Назарія прийшли і ті, поруч з ким він жив і творив, — Дмитро Гнатюк, Ян Табачник, Алла Кудлай, Лілія Сандулеса, Іво Бобул та багато інших.

На знімку: співають діти Назарія Яремчука — сини Дмитро і Назар та донька Марійка.

Фото Михайла ГОЛЯКА.

Як ваш настрій? Зустрінемося на волі!

Репортер

— Хлопці, піднімайтеся, плещіть, тупайте, співайте і танцюйте! Не звертайте уваги на ваших начальників, — закликало своїх глядачів тріо «Експрезиденти». Довго вмовляти тих, хто відбуває строк у Ковельській виховно-трудовій колонії, не довелося. Зал місцевого клубу вибухнув оплесками і свистінням.

Цими днями в дитячих будинках, інтернатах для дітей-сиріт і в колоніях для неповнолітніх Західного регіону України проходить благодійна акція «Молодь — за майбутнє України». Її ініціатори — Український національний комітет молодіжних організацій та Міністерство культури і мистецтв України — у такий спосіб намагаються звернути увагу соціуму, передусім державних структур, благодійних фондів, меценатів і комерсантів, на проблеми молоді, тих хлопчиків і дівчаток, які опинилися за бортом щасливого дитинства...

У цьому турі щоденно популярні молоді виконавці вітчизняної естради давали по два концерти у спецстановах Житомира, Дубна, Луцька, Ковеля. Попереду в них — Тернопіль, Хмельницький, Вінниця, Кременчук.

— Хлопці, я сама сирота. Рано залишилася без батьків. Я дуже добре вас розумію і раджу знайти свій шлях у житті, — так зверталася перед своїм виступом до публіки Оля Юнакова. Її скрізь приймали на «ура», особливо в колоніях, де на сцену співачка виходила в прозорій чорній сукні, що збуджувала увагу і вихованців, і вихователів. Після її виконання в Дубненській колонії (Юнакова відкривала концертну програму) широкоплечий майор зречено зітхнув: «Ну все, тепер хлопці ніч не спатимуть...».

Молода зірка української



естради на ім'я Надін, виконуючи свій хіт «Вільна птаха» так увійшла в образ дівчини, яка категорично відмовляється виходити заміж (за текстом пісні), що занадто захопилася «дорослими» рухами тіла, геть недоречними на сцені дитячих і виправних установ. Проте досвідченіше колеги вказали Надін на її помилку і вже на концерті в будинку культури Ковельської колонії вона стала на шлях виправлення, а її «вільна птаха» перекваліфікувалася на справжню пуританку.

Крім пісень, гарного настрою і позитивних емоцій артисти привезли дітям невеликі подарунки — шкільну канцелярію, журнал «Пізнайко», напої від компанії «Оболонь». На прес-конференції у Луцькій школі-інтернаті для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківської опіки, місцеві журналісти намагалися з'ясувати в учасників акції, яка конкретна користь від цього заходу. Очевидно, мали на увазі матеріальний її бік.

У цих інтернатах і колоніях, де побували учасники акції «Молодь — за майбутнє України», вихованці більш-менш нагодовані й одягнені, але їм вочевидь бракує спілкування та уваги. Хлопчики, які відбувають строк у виправних колоніях, запитували в київських

артистів: «Як ви нас сприймаєте?». Під час контакту з такою непростотою аудиторією дуже важливий психологічний момент адекватного повноцінного сприйняття.

У середині туру його девізом можна було б назвати слова, які кожен із виконавців, не змовляючись, в тій чи тій формі вимовляв зі сцени: інтернатів — «Як ваш настрій?» і колоній — «Ми обов'язково зустрінемося на волі!»

Окрім емоційного контакту з дітьми, палаючих очей і усмішок, у цій акції є ще один важливий момент.

— До нашого приїзду на місця готуються, — пояснив Лері Вінн. — Ми мимоволі ініціюємо керівників установ, в яких виступаємо, наводити порядок, робити ремонт, прибирати, мити й упорядковувати територію. Так уже в нашій країні ведеться. Ми поїдемо, а оновлені, чисті кімнати і класи залишаться дітям. Маленький, але плюс...

Р. С.

У кожному номері «ГУ» протягом цього тижня в рубриці «Репортер» читайте матеріали про дитячі інтернати та колонії для неповнолітніх, в яких разом з учасниками акції «Молодь — за майбутнє України» побувала оглядач газети Ольга ВАУЛІНА.

Свідectво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 150000. Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України». Зам. 0311220.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 446-91-37, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний; reklama@golos.com.ua — відділ реклами; let@golos.com.ua — відділ листів; foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій.
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Засновник і видавець — Верховна Рада України